

**UCHWAŁA NR LV/462/22
RADY GMINY ANDRESPOL**

z dnia 14 czerwca 2022 r.

w sprawie przyjęcia „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028”

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. 2022 r. poz. 559, 583, 1005, 1079) oraz art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2021 r. poz. 2268, 1296, 1981, 2270; z 2022 r. poz. 1, 66, 1079) Rada Gminy Andrespol uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028” w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Andrespol.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Andrespol

Jan Woźniak

Załącznik do uchwały Nr LV/462/22
Rady Gminy Andrespol
z dnia 14 czerwca 2022 r.

**STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ANDRESPOL
NA LATA 2022-2028**

SPIS TREŚCI

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII.....	6
1. PODSTAWY PRAWNE.....	6
2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	7
II. DIAGNOZA SPOŁECZNA	15
1. CHARAKTERYSTYKA GMINY	15
2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ	15
3. DEMOGRAFIA	16
4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	17
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	18
6. GOSPODARKA.....	18
7. ZASOBY MIESZKANIOWE	19
8. EDUKACJA I KULTURA	20
9. OCHRONA ZDROWIA.....	23
10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA.....	24
11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	25
12. POMOC SPOŁECZNA.....	26
13. BEZROBOCIE	37
14. BEZDOMNOŚĆ.....	40
15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	40
16. SYTUACJA DZIECKA.....	46
17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	49
18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	52
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY	53
20. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI	55
21. ANALIZA SWOT	59
22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII.....	66
III. PROGRAMOWANIE	68
1. WIZJA I MISJA.....	68
2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	70
3. PROGNOZA ZMIAN	86
4. RAMY FINANSOWE.....	89
5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA	90
6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA.....	91
7. PROGRAMY.....	92
UWAGI KOŃCOWE	93

WSTĘP

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol został przygotowany na lata 2022-2028. W opracowanym dokumencie można wyróżnić trzy zasadnicze części: **wprowadzającą**, w której zawarto informacje na temat uwarunkowań zewnętrznych: prawnych i strategiczno-programowych tworzenia strategii; **analityczno-diagnostyczną**, która prezentuje diagnozę sytuacji społeczno-gospodarczej w gminie i identyfikuje problemy społeczne, a także zawiera ocenę stopnia wdrożenia poprzednio realizowanej strategii, oraz **programową**, przedstawiającą założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata, ujęte w formie wizji, misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

W części programowej zostały wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania przyjętych założeń, określony został także czas realizacji wyznaczonych działań. W celu określenia efektów realizacji założeń programowych, wyznaczone zostały **wskaźniki monitorowania realizacji celów strategii**, uwzględniające wartości z ostatniego roku objętego analizą danych i oczekiwane wartości docelowe w roku kończącym zaplanowany okres programowania opracowanej strategii. Część programowa zawiera także ramy finansowe, prognozę zmian oraz informacje na temat sposobu wdrażania, prowadzenia monitoringu oraz ewaluacji strategii.

Koordinowanie prac mających na celu opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 powierzono Dyrektorowi Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu. Zadaniem zespołu, który współpracował z Dyrektorem w zakresie pozyskiwania danych wykorzystanych w dokumencie, była współpraca z właściwymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w celu opracowania i przedłożenia Radzie Gminy do zatwierdzenia dokumentu Strategii.

Przystępując do opracowania dokumentu strategii, upowszechniono na stronach internetowych Ośrodka Pomocy Społecznej informację w formie komunikatu skierowanego do mieszkańców gminy, w którym zaproszono mieszkańców do wskazania najważniejszych problemów i potrzeb społecznych Gminy Andrespol oraz zgłaszania pomysłów na ich rozwiązanie. Do komunikatu o przystąpieniu samorządu do prac nad strategią dołączono również ankiety: „Problemy społeczne w opinii

mieszkańców” oraz „Równość szans kobiet i mężczyzn” z prośbą do mieszkańców o ich wypełnienie.

Dokument Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych powstawał we współpracy Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu z Ośrodkiem Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie, który udzielał merytorycznego wsparcia zarówno w procesie przygotowania narzędzi badawczych, jak i w opracowaniu dokumentu.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe dotyczące sytuacji społecznej w gminie, problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz sytuacji dziecka. Do analizy wykorzystano trzy rodzaje ankiet.

Respondentami ankiety odnoszącej się do sytuacji społecznej byli mieszkańcy gminy oraz osoby mające wpływ na kształt lokalnej polityki społecznej. W sumie do analizy przedłożono 14 anonimowo wypełnionych arkuszy. Wśród ankietowanych było 78,5% kobiet i 21,5% mężczyzn.

Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (57,1%) oraz 46-55 lat (21,5%). Mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 26-35 lat (14,2%), a najmniejszy odsetek osoby w wieku 56-65 lat (7,1%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25 roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 78,5% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego, a 21,5% średniego.

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to połowa wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Andrespol od urodzenia, 28,5% badanych zamieszkuje w gminie od 15 do 25 lat, a pozostali od 7 do 15 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	pleć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
14	kobiety (78,5%)	26-35 lat (14,2%)	od urodzenia (50%)	średnie (21,5%)
		36-45 lat (57,1%)	Od 7 do 15 lat (21,5%)	
	mężczyźni (21,5%)	46-55 lat (21,5%)		wyższe (78,5%)

		56-65 lat (7,1%)	od 15 do 25 lat (28,5%)	
--	--	------------------	-------------------------	--

W badaniu ankietowym, którego celem było poznanie opinii mieszkańców na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn oraz dyskryminacji ze względu na płeć, wykorzystano do analizy 9 arkuszy wypełnionych anonimowo ankiet. Wśród respondentów było 88,8% kobiet i 11,2% mężczyzn.

Najliczniej wśród respondentów reprezentowane były grupy osób w wieku 36-45 lat (55,5 %) oraz 26-35 lat (33,3%). Najmniej ankietowanych reprezentowało grupę wiekową 56-65 lat (11,2%). Osoby poniżej 25 lat nie były w badaniu reprezentowane. Profil respondentów prezentuje poniższa tabela.

Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w mieście	wykształcenie
9	kobiety (88,8%)	26-35 lat (33,3%)	od urodzenia (55,5%)	średnie (11,2%)
		36-45 lat (55,5%)	od 7 do 25 lat (45,5%)	wyższe (88,8%)
	mężczyźni (11,2%)	56-65 lat (11,2%)		

Osobna ankietą, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek oświatowych. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 3 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy Andrespol.

Przygotowana w oparciu o uzyskane informacje, materiały i opinie mieszkańców Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 wskazuje problemy, których niwelowanie lub rozwiązanie powinno stać się w najbliższym czasie przedmiotem szczególnej troski ze strony władz samorządowych. Jej realizacja pozwoli na racjonalizację lokalnej polityki społecznej. Opracowany dokument w swoich założeniach programowych odnosi się do innych dokumentów z zakresu polityki społecznej funkcjonujących na poziomie europejskim, ogólnopolskim i samorządowym.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE TWORZENIA STRATEGII

---

1. PODSTAWY PRAWNE

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jej opracowania wynika z art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021 r. poz. 2268 z późn. zm.). Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne. Należą do nich w szczególności:

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2022 r. poz. 615);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 877 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1100 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 176 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 573 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2021 r. poz. 2021);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2021 r. poz. 75 z późn. zm.)

- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
- ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (Dz. U. z 2021 r. poz. 716 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1297),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2019 r. poz. 2407 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2021 r. poz. 1744);
- uchwała nr 105 Rady Ministrów z dnia 17 sierpnia 2021 r. w sprawie przyjęcia polityki publicznej pod nazwą Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu. Aktualizacja 2021-2027, polityka publiczna z perspektywą do roku 2030 (M.P. 2021 poz. 843)
- Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej do 2023 roku. Ekonomia Solidarności Społecznej (KPRES) – uchwała nr 11 Rady Ministrów z dnia 31 stycznia 2019 r. zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia programu pod nazwą „Krajowy Program Rozwoju Ekonomii Społecznej” (M.P. 2019 poz. 2014).

Podczas realizacji strategii zajdzie również potrzeba odwołania się do innych aktów prawnych, m.in. z zakresu edukacji, kultury, ochrony zdrowia i budownictwa socjalnego.

2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol jest dokumentem zgodnym z dokumentami strategicznymi i programowymi, które tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym. W swej warstwie merytorycznej odnosi się do dokumentów, które funkcjonują na poziomie europejskim, ogólnopolskim, regionalnym i lokalnym. Poniżej przedstawiono główne założenia programowe tych dokumentów.

2.1. DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

W ramach trzech priorytetów tematycznych strategii, której założeniem jest stworzenie większej liczby miejsc pracy i podniesienie standardu życia, przygotowano siedem projektów przewodnich:

- 1) „Unia innowacji”
- 2) „Młodzież w drodze”
- 3) „Europejska agenda cyfrowa”
- 4) „Europa efektywnie korzystająca z zasobów”
- 5) „Polityka przemysłowa w erze globalizacji”
- 6) „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia”
- 7) „Europejski program walki z ubóstwem”.

28 kwietnia 2020 r. Rada Ministrów RP przyjęła „Krajowy Program Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020. Aktualizacja 2020/2021”. Już na starcie prac nad KPR oczekiwano uwzględnienia w KPR działań na rzecz priorytetów nowej strategii dla UE, zaprezentowanej w komunikacie KE pn. „Europejski Zielony Ład” z 11 grudnia 2019 r. oraz w dokumencie otwierającym nowy cykl Semestru, tj. „Rocznej Strategii Zrównoważonego Wzrostu Gospodarczego na 2020 rok” z 17 grudnia 2019 r. W związku z wybuchem pandemii COVID-19 w 2020 r. na ostatnim etapie prac dokument uzupełniono o odrębny rozdział poświęcony przedstawieniu działań mających na celu bezpośrednią walkę z pandemią COVID-19 i przeciwdziałanie rozszerzającym się jej skutkom ekonomicznym, zawartych w ustawach składających się na tzw. „tarczę antykryzysową”.

W KPR znalazła się bardzo wstępna, ze względu na niemający precedensu dynamiczny charakter kryzysu gospodarczego wywołanego przez pandemię, ocena sytuacji i scenariusz makroekonomiczny na najbliższe miesiące. Jednocześnie w KPR zachowano dorobek wcześniejszych prac nad dokumentem, zastrzegając, że realizacja zaplanowanych działań będzie uzależniona od rozwoju sytuacji w Polsce i na świecie.

Nowe Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2022-2028

Na mocy Traktatu z Lizbony Wieloletnie Ramy Finansowe (WRF) zostały przekształcone z porozumienia międzyinstytucjonalnego w akt prawnie wiążący.

WRF, przyjmowane na okres co najmniej pięciu lat, muszą gwarantować dokonywanie wydatków Unii w sposób usystematyzowany i w granicach jej zasobów własnych oraz zawierają przepisy, z którymi musi być zgodny roczny budżet Unii, a tym samym stwarzają podwaliny pod dyscyplinę finansową.

2 maja 2018 r. Komisja Europejska przyjęła pierwszy projekt długofalowego budżetu UE, czyli wieloletnich ram finansowych 2022-2028. Aby odpowiedzieć na społeczno-gospodarcze skutki pandemii COVID-19, 27 maja 2020 r. zaproponowano **zmieniony długofalowy budżet UE**, wprowadzając nadzwyczajny instrument na rzecz odbudowy (Next Generation EU), który ma pomóc naprawić najpilniejsze szkody spowodowane pandemią i na nowo ożywić gospodarkę.

Podczas szczytu w Brukseli w dn. 17-21 lipca 2020 r. przywódcy państw członkowskich uzgodnili długofalowy budżet UE 2022-2028 opiewający na kwotę 1 074,3 mld EUR. Z budżetu wspierane będą m.in. inwestycje w transformację cyfrową i ekologiczną. Przywódcy uzgodnili też pakiet odbudowy o wartości 750 mld EUR, który pomoże UE poradzić sobie z kryzysem spowodowanym pandemią. Z kwoty tej 390 mld EUR zostanie wypłaconych w formie dotacji dla państw członkowskich, a 360 mld EUR – w formie pożyczek.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny współfinansuje krajowy Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia, wspiera innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Komisja Europejska proponuje przeznaczenie dodatkowych środków w latach 2020-2022 na fundusze strukturalne w ramach programów perspektywy 2014-2020 na walkę ze skutkami kryzysu wywołanego przez pandemię COVID-19 oraz przygotowanie długookresowej transformacji w kierunku zielonej, cyfrowej, bardziej odpornej na zagrożenia Europy. Ta inicjatywa KE nazywana została w skrócie REACT-EU.

Polska popiera podejście polegające na wykorzystaniu obecnych programów polityki spójności jako narzędzia wspierania działań krótko- i średnioterminowych za pośrednictwem REACT-UE, natomiast polityka spójności w latach 2022-2028 powinna realizować cele w dłuższej perspektywie czasowej.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej (NSIS)

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego. Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy,
- rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy,
- modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia,
- wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 to podstawowy dokument strategiczny polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Został uchwalony przez Radę Ministrów 17 września 2019 r. Rozwija postanowienia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) określone w filarze rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.

W KSRR wskazuje się Obszary Strategicznej Interwencji istotne z punktu widzenia realizacji polityki regionalnej, które zostaną uwzględnione w krajowych i regionalnych strategiach rozwoju (m.in. poprzez wskazanie dedykowanych im działań). Są to dwa typy obszarów: miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze i obszary zagrożone trwałą marginalizacją. Oprócz tego KSRR wskazuje również wschodnią Polskę i Śląsk jako OSI wymagające ukierunkowanego wsparcia z poziomu kraju (Program Polska Wschodnia, Program dla Śląska).

Jednocześnie na poziomie regionalnym samorząd województwa może wyznaczać swoje obszary strategicznej interwencji, takie m.in. jak obszary przemysłowe, zdegradowane czy tzw. wewnętrzne peryferia, o ile będzie to wiązało się z zapewnieniem konkretnych instrumentów wsparcia lub mechanizmów uzgodnień.

Polska 2030. Trzecia fala nowoczesności. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju 2030 to dokument mający na celu przede wszystkim poprawę jakości życia obywateli. Ukazuje on główne tendencje, wyzwania i schematy rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, a także kierunki zagospodarowania przestrzennego państwa. Powyższy dokument wyznaczył trzy strategiczne obszary, w których powinien odbywać się rozwój Polski:

- Obszar konkurencyjności i innowacyjności gospodarki:
  - Innowacyjność gospodarki i kreatywność indywidualna,
  - Polska Cyfrowa,
  - Kapitał ludzki,
  - Bezpieczeństwo energetyczne i środowisko.
- Obszar równoważenia potencjału rozwojowego regionów Polski:
  - Rozwój regionalny,
  - Transport.
- Obszar efektywności i sprawności państwa:
  - Kapitał społeczny,
  - Sprawne państwo.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (współdziałanie, kultura, kreatywność) 2030

Głównym celem SRKS jest wzrost jakości życia społecznego i kulturalnego Polaków. W dokumencie wyznaczono następujące trzy cele szczegółowe i priorytety:

Cel szczegółowy 1. Zwiększenie zaangażowania obywateli w życie publiczne:

1.1 Usprawnienie mechanizmów wspierania i współpracy instytucji publicznych z obywatelami,

1.2 Rozwój i wzmocnienie zorganizowanych form aktywności obywatelskiej.

Cel szczegółowy 2. Wzmocnienie roli kultury w budowaniu tożsamości i postaw obywatelskich:

- 2.1 Tworzenie warunków oraz budowanie kompetencji dla wzmocnienia uczestnictwa w kulturze,
- 2.2 Ochrona dziedzictwa kulturowego oraz gromadzenie i zachowywanie dóbr kultury,
- 2.3 Digitalizacja, cyfrowa rekonstrukcja i udostępnianie dóbr kultury,
- 2.4 Umacnianie tożsamości i postaw obywatelskich przez kulturę,
- 2.5 Wzmocnienie promocji kultury polskiej za granicą.

Cel szczegółowy 3. Wzmocnienie rozwoju społeczno-gospodarczego kraju przez sektory kultury i kreatywne:

- 3.1 Wzrost udziału sektorów kreatywnych w rozwoju gospodarczym kraju,
- 3.2 Rozwój kompetencji zawodowych na potrzeby branż kreatywnych,
- 3.3 Wzmocnienie potencjału kreatywnego społeczeństwa.

2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2030

Wizja regionu odzwierciedla pożądaną stan województwa w perspektywie 2030 r., w trzech strategicznych wymiarach rozwoju: gospodarczym, społecznym i przestrzennym, który jest odpowiedzią na sformułowane wyzwania rozwojowe. Uwzględnia zachodzące w świecie zmiany i globalne megatrendy, które będą kształtować społeczeństwa i gospodarki.

W Strategii wskazano trzy cele strategiczne w ramach trzech sfer: gospodarczej, społecznej i przestrzennej:

- nowoczesna i konkurencyjna gospodarka,
- obywatelskie społeczeństwo równych szans,
- atrakcyjna i dostępna przestrzeń.

Cele strategiczne polityki rozwoju województwa łódzkiego ukierunkowują zakres niezbędnych działań, w perspektywie roku 2030.

Dodatkowo wskazano cel horyzontalny: *Efektywnie i odpowiedzialnie zarządzany region*. W ramach tego celu działania będą skoncentrowane na poprawie funkcjonowania administracji publicznej oraz rozwoju współpracy samorządu wojewódzkiego i samorządów lokalnych. Istotą celu będzie prowadzenie zintegrowanej polityki rozwoju, zgodnie z ideą zrównoważonego rozwoju, poprzez wzmocnienie potencjału endogenicznego miast i obszarów wiejskich, podniesienie ich atrakcyjności osadniczej, niwelowanie barier rozwojowych,

zapobieganie peryferyzacji. Kluczowe znaczenie będzie miała ochrona środowiska, w tym elementów środowiska przyrodniczego, dziedzictwa kulturowego i krajobrazu. Polityka zrównoważonego rozwoju pozwoli na zaspokojenie potrzeb obecnych mieszkańców województwa i zachowanie najcenniejszych elementów środowiska dla przyszłych pokoleń.

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2016-2022

Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Łódzkiego Wschodniego na lata 2016-2022 to dokument programowy, którego celem jest scalenie potrzeb ludności lokalnej pod względem stabilizacji kulturowo-ekologicznej, społecznej oraz gospodarczo-

I. Cel strategiczny – Rozwój infrastruktury technicznej

II. Cel strategiczny- Poprawa jakości życia mieszkańców

Cel operacyjny II.1 Poprawa stanu i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców

Cel operacyjny II.2 Promocja zdrowia

Cel operacyjny II.3 Wzmocnienie polityki prorodzinnej

Cel operacyjny II.4 Zapobieganie dysfunkcjonalności, wykluczeniu społecznemu i marginalizacji mieszkańców Powiatu

Cel operacyjny II.5 Rozwiązywanie problemów społecznych

III. Cel strategiczny – Rozwój szkolnictwa ponadgimnazjalnego

Cel operacyjny III.1 Dostosowanie szkolnictwa do potrzeb lokalnego rynku pracy i popularyzacja szkolnictwa zawodowego

Cel operacyjny III.2 Promocja szkolnictwa ponadgimnazjalnego

Cel operacyjny III.3 Współpraca z Łódzką Specjalną Strefą Ekonomiczną i uczelniami wyższymi

IV. Cel strategiczny – Aktywizacja lokalnego rynku pracy

Cel operacyjny IV.1 Wspieranie przedsiębiorczości lokalnej w celu tworzenia miejsc pracy

Cel operacyjny IV.2 Współpraca Powiatowego Urzędu Pracy ze szkołami ponadgimnazjalnymi i przedsiębiorcami w zakresie rynku pracy

V. Cel strategiczny- Promocja Powiatu

Cel operacyjny V.1 Kreowanie pozytywnego wizerunku Powiatu

Cel operacyjny V.2 Wspieranie działań służących umocnieniu tożsamości

poprzez rozwój kultury, turystyki, rekreacji i sportu

Vi. Cel strategiczny- Rozwój demokracji lokalnej

Cel operacyjny VI.1 Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Cel operacyjny VI.2 Wspieranie rozwoju i działalności organizacji pozarządowych

Cel operacyjny VI.3 Rozwój instytucji samorządu społecznego i gospodarczego

Wdrożenie tych działań wymaga zaangażowania władz samorządowych Powiatu Łódzkiego Wschodniego, jednostek organizacyjnych Powiatu, poszczególnych gmin, lokalnej społeczności i inwestorów prywatnych. Plan Rozwoju Lokalnego może być uzupełniany o kolejne działania, które są wynikiem zmian w dokumentach ramowych i strategicznych oraz programach operacyjnych.

II. DIAGNOZA SPOŁECZNA

---

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Andrespol to gmina wiejska położona w centralnej Polsce w województwie łódzkim. Jest jedną z sześciu gmin powiatu łódzkiego wschodniego, od zachodu graniczy z gminą Koluszki, od wschodu z miastem Łódź, od południa z gminą Brójce, a od północy z gminami Nowosolna i Brzeziny. Strukturę administracyjną gminy tworzy 9 sołectw: Andrespol, Bedoń Przykościelny, Bedoń Wieś, Janówka, Justynów, Kraszew, Nowy Bedoń, Stróża i Wiśniowa Góra. Gmina zajmuje powierzchnię 25,74 km² i jest najmniejszą gminą powiatu.

Na terenie gminy działa 16 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

2. ATUTY I CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE ROZWÓJ

W badaniu ankietowym zadano mieszkańcom gminy Andrespol pytania pozwalające uzyskać opinie na temat atutów gminy, czynników, które ograniczają jej możliwości rozwojowe, a także działań, jakie należy podjąć, by uczynić ją bardziej przyjazną dla mieszkańców.

Wskazując atuty gminy, wypełniający ankietę mieszkańcy najczęściej wymieniali atrakcyjne położenie geograficzne – w centrum Polski, blisko dużego miasta oraz ważnych krajowych i międzynarodowych szlaków komunikacyjnych, w tym autostrady. Podkreślono właściwe planowanie przestrzenne, liczne inwestycje i coraz lepszą infrastrukturę techniczną w gminie - zadbane ulice, chodniki, ścieżki rowerowe oraz dobry dostęp do usług. Gmina posiada, według ankietowanych, także sprzyjające rekreacji walory przyrodniczo-krajobrazowe, rozległe tereny zielone, przede wszystkim lasy, parki rzeki i stawy

Wśród słabych stron gminy wymieniano problemy komunikacyjne: zbyt małą przepustowość przejazdów kolejowych i niektórych dróg oraz infrastrukturalne: niedokończone inwestycje, brak kanalizacji. Zdaniem respondentów brakuje działań w obszarze rynku pracy: zachęt dla przedsiębiorców, kursów i aktywizacji dla bezrobotnych. wskazano również niedostateczne działania w zakresie ochrony środowiska, jakości powietrza, likwidacji nielegalnych wysypisk śmieci. Zgłoszono także spadek poczucia bezpieczeństwa spowodowany brakiem patroli i niewłaściwą, zdaniem ankietowanych, reakcją Policji na zgłoszenia. Czynnikiem negatywnie

wpływającym na rozwój gminy może być, według respondentów, zderzenie dwóch odmiennych środowisk i stylów życia mieszkańców: autochtonów oraz tych napływających z dużego miasta.

Uczestnicy badania wskazywali również działania, jakie należy podjąć, aby gminę uczynić bardziej przyjazną dla mieszkańców. Za najważniejsze uznano inwestycje drogowe: bezkolizyjne skrzyżowania, oświetlenie ulic (Tuszyńska), progi zwalniające (ul. Sienkiewicza i Modrzewiowa, Nowy Bedoń), parkingi. Za bardzo istotne badani uznali dokończenie kanalizacji oraz przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska: kontrolę i wymianę pieców, fotowoltaikę, właściwe utrzymanie terenów zielonych i rekreacyjnych. Postulowano wyznaczenie stref inwestycyjnych i zachęcanie do inwestowania w gminie. Respondenci chcieliby również rozbudowy przedszkoli, likwidacji zmianowości w szkołach, więcej zajęć pozalekcyjnych, zbudowania krytej pływalni i hali sportowej, kina, a także organizacji imprez i spotkań integracyjnych. Pojawił się też postulat zapewnienia mieszkańcom pomocy psychologicznej, szczególnie w czasie pandemii.

3. DEMOGRAFIA

Na koniec 2020 r. gmina liczyła 13 815 osób, wśród których było 7 309 kobiet; stanowiły one prawie 53% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła w przybliżeniu 540 osób na km². Z analizy danych demograficznych wynika, iż w latach 2018-2020 ogólna liczba mieszkańców gminy zwiększała się z roku na rok. Jeśli chodzi o poszczególne grupy wiekowe, to warto zauważyć, że w rozpatrywanym okresie rosła zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba dorosłych mieszkańców gminy, przy czym największą dynamikę wzrostu odnotowano w grupie w wieku poprodukcyjnym.

W latach 2018-2020 w każdym kolejnym roku analizy liczba urodzeń była wyraźnie niższa niż liczba zgonów, przyrost naturalny był więc wyrażony liczbą ujemną.

Saldo migracji ludności gminy w analizowanym okresie było stale dodatnie, gmina charakteryzuje się więc dodatnim przyrostem rzeczywistym mimo ujemnego przyrostu naturalnego, do gminy napływa bowiem wielu nowych mieszkańców, głównie z Łodzi. Szczegółowe dane dotyczące sytuacji demograficznej gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 652	2 693	2 710
liczba osób w wieku produkcyjnym	8 211	8 230	8 232
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 724	2 795	2 873
ogółem	13 587	13 718	13 815

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba urodzeń	124	125	126
liczba zgonów	139	173	172
przyrost naturalny	-15	-48	-46

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba zameldowanych osób spoza gminy	359	323	250
liczba osób wymeldowanych poza gminę	109	64	98
saldo migracji ogółem	250	259	152

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

4. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Andrespol jest zróżnicowany. Dosyć dobrze rozwinięty jest system zaopatrzenia w wodę, dalszych inwestycji wymaga natomiast sieć kanalizacyjna. Na terenie gminy funkcjonuje 1 oczyszczalnia ścieków. Poniżej zawarto dane na temat infrastruktury technicznej.

Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie

sieć wodociągowa	
długość czynnej sieci wodociągowej (w km)	129,1
liczba ludności korzystającej z sieci wodociągowej	7 303
sieć kanalizacyjna	
długość czynnej sieci kanalizacyjnej (w km)	76
liczba ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	1 976
oczyszczalnie ścieków	
liczba oczyszczalni ścieków	1

liczba ludności obsługiwanej przez oczyszczalnie ścieków	7 303
sieć gazowa	
długość czynnej sieci gazowej (w km)	15
liczba ludności korzystające z sieci gazowej	6 000
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie ogółem (w km)	134,33
w tym długość dróg gminnych (w km)	134,33

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

W uzupełnieniu powyższych danych warto przytoczyć informacje o najważniejszych inwestycjach, jakie realizowane były w ostatnich trzech latach na terenie gminy Andrespol. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

rodzaj inwestycji	miejsowość
Dzienny Dom Pobytu	Andrespol
rozbudowa szkoły	Wiśniowa Góra
budowa szkoły podstawowej	Justynów
budowa kanalizacji	Bedoń Przykościelny
budowa instalacji gazowej	Andrespol
budowa instalacji gazowej	Wiśniowa Góra

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Gmina Andrespol jest bardzo dobrze skomunikowana zarówno z Łodzią, jak i obszarem całego kraju. Przez teren gminy przebiega droga wojewódzka nr 713 (Łódź – Tomaszów Mazowiecki – Opoczno), która łączy gminę z centrum Łodzi oraz wjazdem na autostradę A1.

Podmioty świadczące usługi komunikacyjne w gminie to: Firma Transportowa Kris-Tur, MPK Łódź, UHT – łódzka kolej aglomeracyjna, Polregio sp. Z o.o..

Czynne stacje/przystanki kolejowe znajdują się w miejscowościach Bedoń Przykościelny i Justynów.

6. GOSPODARKA

Gmina Andrespol, mimo iż jest gminą wiejską, nie ma typowego wiejskiego charakteru; z powodu bliskości Łodzi, stała się bowiem tzw. sypialnią wielkiego

miasta. Dawne wsie rolnicze stały się miejscowościami o zwartej zabudowie mieszkaniowej, przeprowadziło się tu wielu mieszkańców miasta, inni mają działki i domy letniskowe. Pola uprawne znajdują się w sołectwach Nowy Bedoń, Bedoń-Wieś i Kraszew, jednak i te wsie stopniowo zmieniają swój charakter; użytki rolne zajmują ok.35% powierzchni gminy. Poniższa tabela przedstawia strukturę gruntów w gminie.

Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)	2 574
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)	915
powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	695
powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków	964

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Gmina leży w strefie oddziaływania aglomeracji łódzkiej, skąd pochodzą główne impulsy rozwoju gospodarczego rzutujące na wysoki poziom rozwoju przedsiębiorczości i wysoką skłonność do podejmowania działalności gospodarczej. Wśród podmiotów gospodarczych dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, a najczęściej deklarowany rodzaj działalności to handel hurtowy i detaliczny i naprawa pojazdów, a w następnej kolejności budownictwo i przetwórstwo przemysłowe.

W 2020 r. w rejestrze REGON zarejestrowanych w gminie było ogółem 1 805 podmiotów, w tym 1 547 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Dane w odniesieniu do lat 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba podmiotów gospodarki narodowej w Rejestrze REGON (według stanu na koniec roku)	1 591	1 742	1 805

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

7. ZASOBY MIESZKANIOWE

W 2020 r. gmina posiadała w swoich zasobach 326 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 8150 m², w których zamieszkiwały 702 osoby. W analizowanym okresie gmina dysponowała 1 mieszkaniem socjalnym.

Dane szczegółowe dotyczące sytuacji mieszkaniowej w gminie w latach 2018-2020 zawiera poniższa tabela.

Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkań komunalnych	336	330	326
łączna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m ²)	8 400	8 250	8 150
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	724	712	702
liczba mieszkań socjalnych	1	1	1
powierzchnia użytkowa mieszkań socjalnych (w m ²)	15	151	5
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	1	1	1

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, świadczona jest pomoc pieniężna w postaci dodatku mieszkaniowego. W gminie Andrespol tej formy wsparcia udziela Urząd Gminy. Dane dotyczące tej kwestii prezentuje poniższa tabela.

Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	273	191	140
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	43	38	22
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	31 429,02	24 424,50	18 637,25

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

8. EDUKACJA I KULTURA

W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało 16 placówek systemu oświaty, w tym 2 placówki opieki nad dziećmi do lat 3, 10 placówek wychowania przedszkolnego, 3 szkoły podstawowe i 1 szkoła ponadpodstawowa. Dane na temat żłobków, przedszkoli i szkół w gminie, podopiecznych i nauczycieli w nich zatrudnionych zawierają tabele zamieszczone poniżej.

Tabela 12. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
żłobek/klub dziecięcy (podmiotem prowadzącym nie jest gmina)	2	36	5

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
placówki wychowania przedszkolnego	10	569	51
w tym przedszkola	8	494	43
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	2	75	8

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Tabela 14. Placówki systemu oświaty w gminie w roku szkolnym 2019/2020

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci, uczniów	liczba nauczycieli
szkoły podstawowe	3	1 300	118
szkoły ponadpodstawowe	1	309	34

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Animatorem życia kulturalnego w gminie jest Gminny Ośrodek Kultury z siedzibą w Wiśniowej Górze, którego działalność datuje się od lat pięćdziesiątych, kiedy powstał jako Klub Wiejski. Głównym zadaniem placówki jest inicjowanie wszelkich form działalności mających na celu rozwijanie i zaspokajanie potrzeb kulturalnych i artystycznych społeczności lokalnej, szeroko pojęta edukacja kulturalna oraz wspomaganie działań promocyjnych gminy. Przy Ośrodku Kultury działają zespoły pieśni i tańca „Wiśniowa Góra”, „Tęcza”, „Krokus”, zespół taneczny „Okaryna”, a także zespół akordeonistów.

W gminie funkcjonuje Biblioteka Publiczna w Andrespolu z filiami w Justynowie i Wiśniowej Górze. Zadaniem bibliotek jest gromadzenie, opracowanie i udostępnienie zbiorów bibliotecznych oraz upowszechnienie wiedzy na terenie gminy. Na terenie gminy Andrespol działają również świetlice przy szkołach podstawowych. Dane na temat placówek kultury przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2020 r.

typ placówki	liczba placówek	liczba osób objętych ofertą	liczba pracowników
ośrodki kultury	1	500	4
świetlice	3	100	3
biblioteki i filie	3	1 253	4

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Tabela 16. Wykaz placówek kultury w 2020 r.

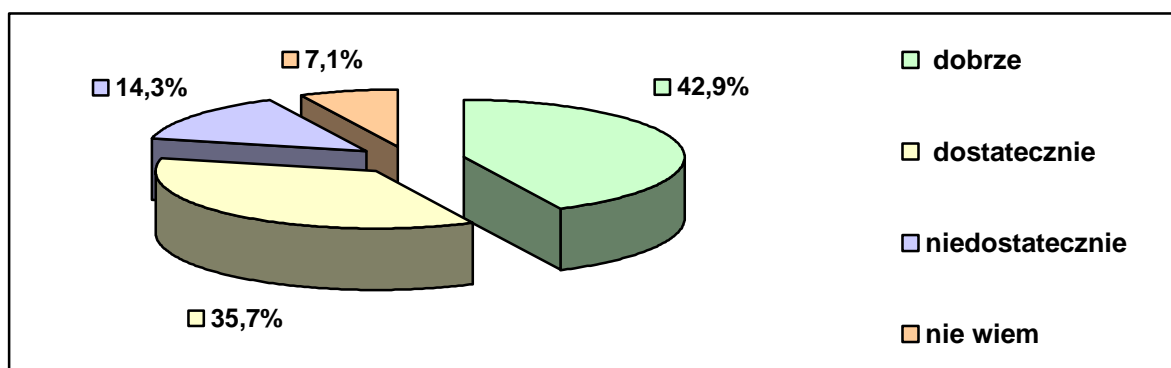
lp.	nazwa placówki	adres
1.	Gminny Ośrodek Kultury	ul. Tuszyńska 84, 95-020 Wiśniowa Góra
2.	Gminna Biblioteka Publiczna	ul. Rokicińska 125, 95-020 Andrespol
3.	światlice	Justynów, Wiśniowa Góra, Bedoń-Wieś

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Dane pozyskane z badania ankietowego przeprowadzonego w środowisku lokalnym pozwoliły poznać opinie mieszkańców na temat oferty edukacyjnej, opieki przedszkolnej, opieki nad dziećmi do lat 3 i oferty kulturalnej w gminie.

Zdaniem 78,6% badanych oferta edukacyjna szkół w gminie jest dobra lub dostateczna. 14,3% ankietowanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 7,1% pytanym. Poniższy wykres przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty edukacyjnej.

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

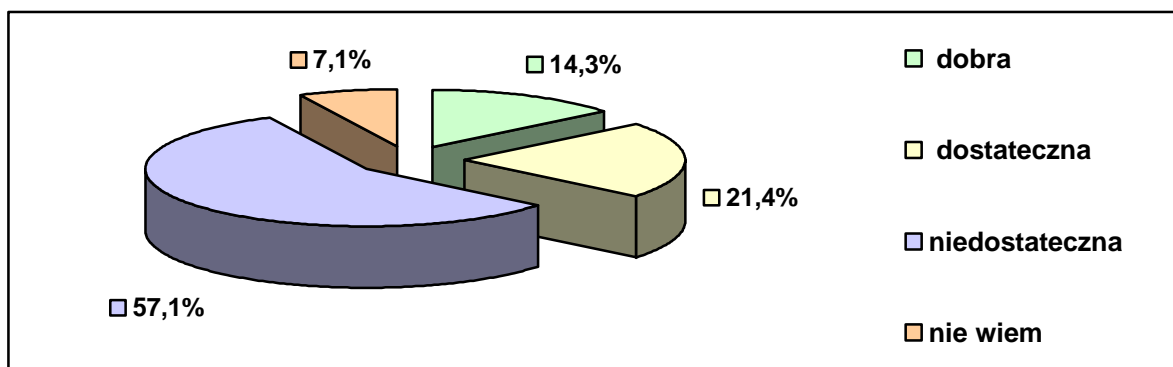
Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym

Oferta opieki przedszkolnej w gminie została oceniona pozytywnie przez 50% ankietowanych. Jednak 21% badanych nie podziela tej opinii, a 29% respondentów nie przedstawiło zdania w tej sprawie.

Zdaniem blisko 43% badanych oferta opieki nad dziećmi do lat 3 jest problemem dla mieszkańców. Tylko 7,1% jest przeciwnego zdania. Jednocześnie jednak 50% respondentów nie potrafiło wypowiedzieć się w tej kwestii.

Jeśli chodzi o ofertę kulturalną w gminie, to według 14,3% ankietowanych jest ona dobra, z kolei 21,4% badanych przyznało, że jest dostateczna. Przeciwnego zdania była jednak ponad połowa respondentów. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 7,1% pytanym. Rozkład odpowiedzi dotyczący atrakcyjności i jakości oferty kulturalnej w gminie ilustruje poniższy wykres.

Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

9. OCHRONA ZDROWIA

Na terenie gminy Andrespol w 2020 r. funkcjonowały 3 zakłady opieki zdrowotnej, prowadzonych było 10 prywatnych praktyk lekarskich. Dane dotyczące ochrony zdrowia w gminie zawarto w poniższej tabeli.

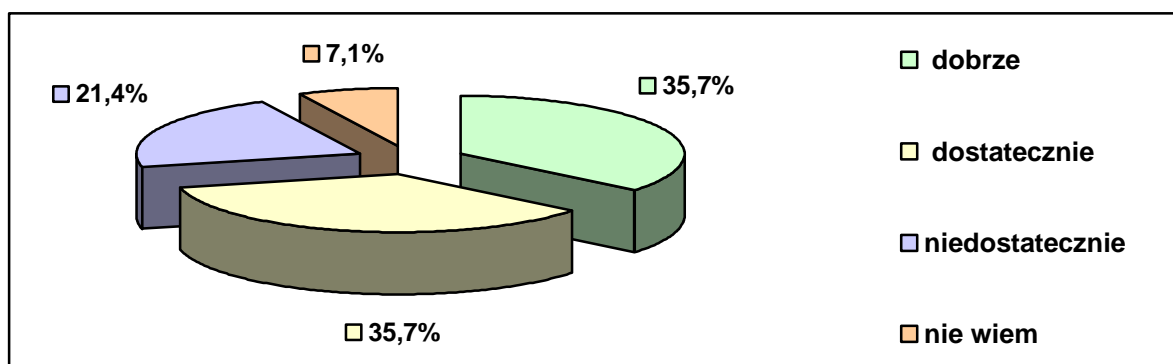
Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.

liczba zakładów opieki zdrowotnej ogółem	3
w tym liczba niepublicznych zakładów opieki zdrowotnej	2
liczba prywatnych praktyk lekarskich (w tym pielęgniarskich)	10
liczba aptek i punktów aptecznych	5

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Większość respondentów, 71,4%, uznało za dobrą lub dostateczną ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Jednocześnie 21,4% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 7,1% pytanym.

10. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Na bazę służącą uprawianiu sportu i rekreacji w gminie Andrespol składają się takie obiekty jak: kompleks boisk sportowych Orlik, boiska oraz sale gimnastyczne.

W Wiśniowej Górze znajduje się Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji "Relaks" z basenem, boiskiem, kortami i halą sportową. Na wschód od Andrespolu znajduje się kompleks stawów rybnych "Marysinek", przy którym funkcjonuje koło wędkarskie, wybudowano tam ścieżkę rowerową łączącą stawy z Andrespołem.

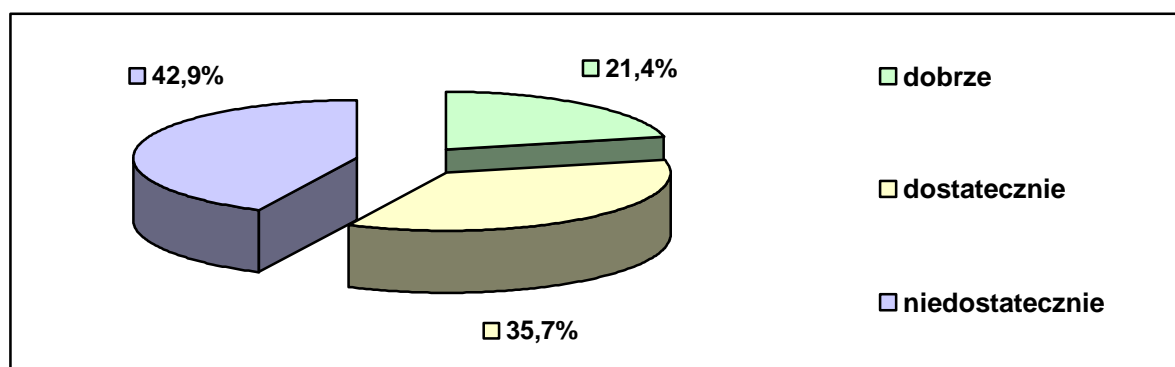
W Justynowie działa Ludowy Klub Sportowy Justynów, prowadzący m.in. seniorski zespół piłkarski, juniorskie drużyny piłkarską i siatkarską, a także sekcje jogi i nordic-walking. W Wiśniowej Górze działa Gminny Ludowy Klub Sportowy Andrespolia. Oba kluby posiadają swoje kompleksy sportowe.

Warunki przyrodnicze, walory krajobrazowe, wysoki stopień zalesienia oraz niski stopień uprzemysłowienia stwarzają dogodne warunki dla rozwoju różnorodnych form rekreacji, turystyki pieszej i rowerowej. Przez gminę przepływa rzeka Miazga, wzdłuż której utworzono Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Miazgi pod Andrespołem”

Na terenie gminy znajdują się obiekty kultury materialnej o randze regionalnej związane z przeszłością i dorobkiem kulturowym regionu, głównie dwory i kościoły. Warto wymienić: zespół dworski w Nowym Bedoniu, kościół parafialny pw. Matki Boskiej Królowej Polski w Bedoniu, tradycyjną zabudowę drewnianą w kilku wsiach m.in. Andrespolu, Kraszewie, Wiśniowej Górze. Ważnym elementem związanym z tradycyjną obrzędowością są stare kapliczki przydrożne zlokalizowane na całym obszarze gminy.

W badaniu ankietowym poproszono respondentów o ocenę oferty w zakresie sportu i rekreacji w gminie. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres.

Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad połowa ankietowanych uznała ją za dobrą lub dostateczną, ale 42,9% respondentów stwierdziło, że jest ona niedostateczna.

11. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

Według danych udostępnionych przez Posterunek Policji w Andrespolu, w latach 2018-2020 na terenie gminy stwierdzono ogółem: 214 przestępstw w 2018, 221 przestępstw w 2019 r., 175 przestępstw w 2020 r. .Jeśli chodzi o przestępstwa popełnione przez osoby nieletnie, to stwierdzono 3 takie przestępstwa w 2018 r. i 7 przestępstw w 2020 r. Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 18. Przestępstwa popełnione w gminie w latach 2018-2020

przestępstwa z podziałem na poszczególne kategorie	liczba przestępstw 2018 r.	liczba przestępstw 2019 r.	liczba przestępstw 2020 r.
przeciwko życiu i zdrowiu	9	18	7
przeciwko wolności	16	6	11
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	28	28	39
przeciwko mieniu	90	104	69
przeciwko rodzinie i opiece	22	9	5
przeciwko wiarygodności dokumentów	4	5	2
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	2	1	1
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	13	20	11

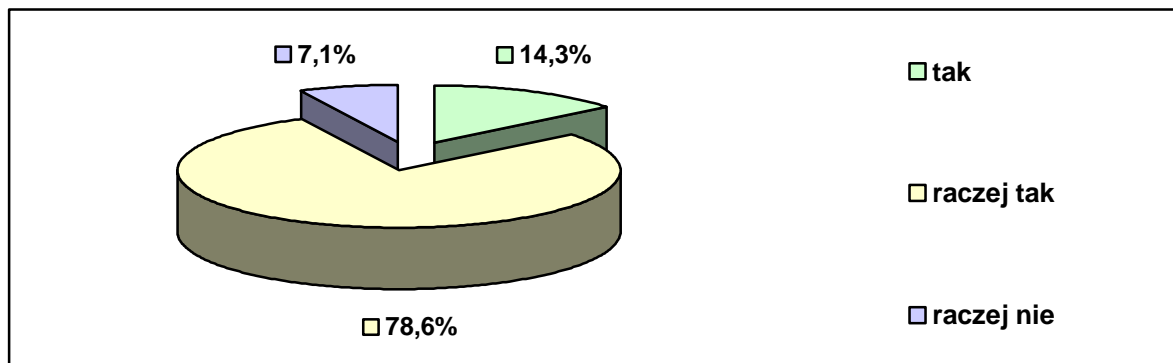
Dane Posterunku Policji w Andrespolu.

Do najczęściej popełnianych przestępstw w gminie w 2020 r. należały: przestępstwa przeciwko mieniu (69 przypadków, o 35 mniej w porównaniu z 2019 r.), przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (39 przypadków, o 11 więcej w porównaniu z 2019 r.).

Funkcjonariusze Posterunku Policji w Andrespolu przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W 2018 r. policjanci wszczęli 29 takich procedur, w 2019 r. –15, a w 2020 r. – 10.

W badaniu ankietowym zadano respondentom pytanie na temat ich poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Z uzyskanych wypowiedzi wynika, że prawie wszyscy uczestnicy badania w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie.

12. POMOC SPOŁECZNA

Z końcem 2020 r. kadrę Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiło 14 pracowników. Dane na temat stanu zatrudnienia w Ośrodku, potrzeb w tym zakresie oraz poziomu wykształcenia pracujących w nim osób przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 19. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj stanowiska	liczba etatów	o ile etatów powinno być więcej?
kadra kierownicza	1	-
pracownicy socjalni	4	1
pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze	-	-
pracownicy wykonujący specjalistyczne usługi opiekuńcze	-	-
pozostali pracownicy	9	-

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Tabela 20. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.

rodzaj wykształcenia, dodatkowe kwalifikacje i zainteresowanie w tym zakresie		liczba osób	
		kadra kierownicza	pracownicy socjalni
wykształcenie	wyższe kierunkowe	1	1

	wyższe niekierunkowe		-	-
	średnie kierunkowe		-	3
	średnie niekierunkowe		-	-
dodatkowe kwalifikacje	specjalizacja z zakresu organizacji pomocy społecznej	ukończona	1	1
		w trakcie realizacji	-	-
	specjalizacja I stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	1
		w trakcie realizacji	-	-
	specjalizacja II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego	posiadany	-	-
		w trakcie realizacji	-	-

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Ustawa o pomocy społecznej nakłada na Ośrodek Pomocy Społecznej obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników lub, proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W 2020 r. w gminie Andrespol 1 pracownik socjalny przypadał na 3453 mieszkańców, w odniesieniu zaś do drugiego wskaźnika zawartego w ustawie, na jednego pracownika socjalnego przypadało 9 rodzin objętych pracą socjalną. Zgłoszono potrzebę zwiększenia kadry pracowników socjalnych o 1 osobę.

Z końcem 2020 r. wykształcenie wyższe kierunkowe posiadał dyrektor i 1 pracownik socjalny. Wykształceniem średnim kierunkowym legitymowało się 3 pracowników socjalnych. Dodatkowo dyrektor OPS-u posiadał ukończoną specjalizację z zakresu organizacji pomocy społecznej, 1 pracownik socjalny posiadał specjalizację I stopnia w zawodzie i także 1 pracownik posiadał specjalizację II stopnia w zawodzie pracownika socjalnego

Przepisy prawa precyzują, kto i kiedy może skorzystać ze wsparcia udzielanego przez powołane do tego instytucje. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące kwot wydatkowanych w latach 2018-2020 w gminie Andrespol na pomoc jej mieszkańcom.

Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
ogółem	2 808 627,00	2 855 538,00	2 812 236,01
w tym na świadczenia pomocy społecznej	605 738,00	616 552,00	553 915,00
w tym na świadczenia rodzinne	2 202 889,00	2 238 986,00	2 258 321,01
na zadania własne gminy	1 400 692,00	1 435 754,00	1 464 873,88
na zadania zlecone gminie	589 954,00	602 028,00	622 059,75

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w analizowanym okresie ulegała wahaniom z najwyższym poziomem zanotowanym w 2019 r. Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące liczby mieszkańców gminy objętych przez OPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2018-2020.

Tabela 22. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	258	289	223
liczba rodzin	217	209	178
liczba osób w rodzinach	413	423	346
udział liczby osób w rodzinach w ogólnej liczbie ludności gminy	3,0%	3,0%	2,5%

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w rozpatrywanym okresie ulegała wahaniom, zmniejszał się natomiast udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupelnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej, aktywności zawodowej odbiorców pomocy społecznej oraz powodów przyznania pomocy społecznej w 2020 r.

Tabela 23. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

wiek odbiorców	liczba osób w rodzinach
0-17 lat	111
18-25 lat	22
26-35 lat	33
36-45 lat	53
46-55 lat	55

56-65 lat	62
66 lat i więcej	36
razem	372

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Tabela 24. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	44
na zasiłku dla bezrobotnych	36
bezrobotny bez prawa do zasiłku	83

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020
ubóstwo	115	103	96	192	162	144
bezdomność	4	2	4	4	2	4
potrzeba ochrony macierzyństwa	25	21	17	119	97	87
bezrobocie	75	78	66	184	184	166
niepełnosprawność	95	91	80	139	125	112
długotrwała lub ciężka choroba	128	128	118	190	191	193
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	70	75	70	190	204	173
w tym rodziny niepełne	30	28	25	91	86	71
w tym rodziny wielodzietne	6	8	3	38	46	21
przemoc w rodzinie	0	0	0	0	0	0
alkoholizm	6	4	2	7	4	3
narkomania	1	0	1	1	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	6	6	5	7	6	5
zdarzenie losowe	5	3	1	9	4	2

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

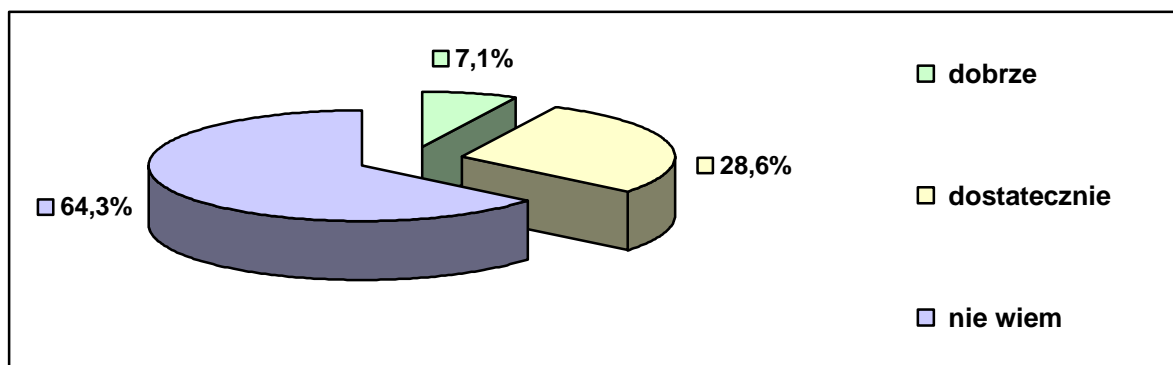
Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez OPS pomocą społeczną w 2020 r. wykazała, że największe grupy stanowiły dzieci i młodzież do lat 17, a następnie grupy w wieku 56-65 lat i 46-55 lat. Jeśli zaś chodzi o aktywność

zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020 były długotrwała lub ciężka choroba oraz ubóstwo. W obu przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu spadała liczba rodzin korzystających z pomocy z tych powodów. Istotnymi przyczynami udzielania mieszkańcom gminy wsparcia były niepełnosprawność, ze spadającą liczbą rodzin otrzymujących wsparcie, oraz bezrobocie; w tym przypadku liczba rodzin korzystających z pomocy ulegała wahaniom. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia były: bezradność opiekuńczo-wychowawcza oraz potrzeba ochrony macierzyństwa.

W badaniach ankietowych poruszono kwestię oceny realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania ubóstwu. Ponad 35% badanych pozytywnie oceniło te działania. Wysoki odsetek (64,3%) respondentów miał jednak problemy z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie. Rozkład odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Trudności rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Ośrodek Pomocy Społecznej wsparcia. Dane liczbowe dotyczące różnych form wsparcia za lata 2018-2020 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2018-2020

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
pieniężna	185	189	165	180	158	178	325	218	346

rzeczowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
praca socjalna	X	X	X	18	21	36	59	43	95
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	13	0	36	31	0	95
schronienie	0	0	0	0	0	0	0	0	0
usługi opiekuńcze	4	3	2	4	3	2	4	3	2
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej			13	X	X	X	X	X	X

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

W latach 2018-2020 na terenie gminy Andrespol najwięcej rodzin korzystało ze wsparcia finansowego, a w następnej kolejności z pracy socjalnej, przy czym w pierwszym przypadku liczba rodzin w tym okresie ulegała wahaniom, zaś w drugim przypadku rosła.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W rozpatrywanym okresie w gminie zawarto 1 kontrakt socjalny - w 2018 r

Wsparciem dla beneficjentów pomocy społecznej jest pomoc asystenta rodziny, który przydzielany jest rodzinie na podstawie wywiadu środowiskowego, przeprowadzonego w danej rodzinie przez pracownika socjalnego po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2020 r. 14 rodzin, w których wychowywało się 27 dzieci, skorzystało z takiej formy pomocy. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2018-2020.

Tabela 27. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	12	14	14
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny	33	41	27
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	27	22	32
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	26 280	25 716	49 500

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez OPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów i liczby osób w nich przebywających przedstawia kolejna tabela.

Tabela 28. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	11	15	13
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	11	15	13

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Szczególną formą wsparcia jest **Karta Dużej Rodziny**. Karta to system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+, zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzic (rodzice) lub małżonek rodzica mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18. roku życia,
2. w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy,
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny przysługuje również wszystkim rodzicom oraz małżonkom rodziców, którzy mają lub mieli na utrzymaniu łącznie co najmniej troje dzieci. Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Andrespol zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 29. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba wydanych kart	69	256	60
liczba rodzin objętych wsparciem	19	83	21
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	22	122	40

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej OPS w Andrespolu przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. W latach 2018-2020 wielkość środków finansowych, jakie na ten cel przeznaczano, wzrastała, natomiast liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne spadała z roku na rok. Dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 30. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
łączna wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	2 219 159,00	2 254 487,00	2 267 621,61
liczba osób, którym przyznano świadczenie	1 113	1 023	826

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Tabela 31. Rodzaj i wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018-2020

rodzaj świadczenia	wartość przyznanych świadczeń		
	2018	2019	2020
zasiłek rodzinny	636 319,00	520 436,00	396 772,35
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	12 000	17 694,00	4 997,48
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	93 332,00	91 968,00	36 185,90
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	73 187,00	70 729,00	46 937,73
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	31 276,00	24 687,00	18 743,12
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	29 145,00	22 942,00	16 44,37
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	46 196,00	37 505,00	33 941,93
dodatek do zasiłku z tytułu	74 322,00	64 991,00	57 327,13

wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej			
zasilek pielęgnacyjny	496 260,00	616 594,00	714 889,40
świadczenie pielęgnacyjne	484 654,00	556 981,00	690 786,60
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	61 000,00	55 000,00	44 000,00
świadczenie rodzicielskie	154 593,00	156 719,00	197 259,00
dodatek dla opiekuna	10 600,00	2 740,00	0
razem	2 202 889,00	2 238 986,00	2 258 321,00

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

W latach 2018-2020 rosła łączna wartość wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy. Podstawowym świadczeniem rodzinnym jest zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Wartość tych świadczeń przyznanych w gminie z roku na rok była niższa. Podobnie rzecz się miała w przypadku dodatków do zasiłku.

Systematyczny wzrost wartości wypłaconych świadczeń odnotowano natomiast w przypadku zasiłku pielęgnacyjnego, świadczenia pielęgnacyjnego oraz świadczenia rodzicielskiego.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych.

Od 1.04.2016 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu realizował Program Rodzina 500+. W 2020 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **15 696 085, 00 zł**. Ustalone prawo do świadczenia miały 2 133 rodziny, a świadczeniem objęto w sumie 2 780 dzieci.

Szczególną formą wsparcia jest wypłacane na podstawie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży świadczenie „**Za życiem**”. Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Andrespol takich świadczeń nie przyznawano.

W 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu wypłacał świadczenie „Dobry start”. Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło w 2020 r. do 2 133 rodzin i objęło łącznie 3 102 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 544 209,00 zł.

W ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” z pomocy skorzystało 74 dzieci i 96 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 100 dzieci i 32 osoby dorosłe w 2019 r. oraz 83 dzieci i 30 osób dorosłych w 2020 r.

Ośrodek Pomocy Społecznej udzielał także wsparcia w formie świadczenia alimentacyjnego, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	70	56	56
liczba świadczeń	800	672	685
wielkość wydatków na świadczenia (zł)	303 280,00	259 430,00	269 348,00

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu jest główną instytucją udzielającą wsparcia w gminie. Ponadto na terenie gminy znajduje się 1 Dom Pomocy Społecznej dla osób psychicznie chorych dysponujący 100 miejscami oraz 1 Środowiskowy Dom Samopomocy na 25 miejsc. Należy jednak zaznaczyć, że mieszkańcy gminy mogą korzystać z pomocy jednostek zlokalizowanych poza gminą, które obejmują swoim wsparciem teren gminy. Wykaz tych jednostek wraz z informacją na temat osób objętych przez nie wsparciem w 2020 r. przedstawia poniższa tabela.

Tabela 33. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.

lp.	nazwa instytucji	adres instytucji	kategoria klienta	liczba osób z gminy objętych wsparciem
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Korczaka 5, Koluszki.	- dzieci i młodzież	b.d.
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Piłsudskiego 133, Łódź	- osoby niepełnosprawne - dzieci pozbawione opieki	58 9
3.	Centrum Służby Rodzinie	ul. Broniewskiego 2, Łódź	- rodziny wymagające pomocy	6 rodzin
4.	Stowarzyszenie Inicjatywa Rozsądnych Polaków	ul. Piotrkowska 41, Łódź		300 osób co 2 miesiące
5.	Ośrodek Leczenia Uzależnień	ul. Niciarnia 44, Łódź	- osoby uzależnione	3 osoby korzystające z terapii

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Koluszkach w roku szkolnym 2019/2020 obejmowała wsparciem dzieci i młodzież z gminy Andrespol. Podstawowe informacje na temat zakresu tej pomocy przedstawiają się następująco: Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w terapiach i zajęciach grupowych poradni

1. Terapia logopedyczna – 23
2. Terapia pedagogiczna – 2
3. Zajęcia grupowe z zakresu socjoterapii.

Liczba dzieci i młodzieży, dla których wydano orzeczenia i opinie

- Orzeczenia:
  - potrzebie kształcenia specjalnego: w stopniu lekkim – 3, niepełnosprawność sprzężona – 1,
  - niepełnosprawność ruchowa – 4,
  - zagrożenie niedostosowaniem społecznym – 1.
  - - o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych - 1
  - - o potrzebie wczesnego wspomaganie rozwoju – 1
- Opinie w sprawach:

- dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb ucznia - 23
- objęcia dziecka pomocą psychologiczno-pedagogiczną w przedszkolu lub placówce – 17
- specyficznych trudności w uczeniu się – 18
- wcześniejszego przyjęcia do szkoły podstawowej – 1
- inne opinie w sprawach kształcenia i wychowywania dzieci i młodzieży – 3
- spełniania przez dziecko obowiązku szkolnego poza szkołą – 1

Liczba dzieci objętych badaniami przesiewowymi – 9

Liczba dzieci i młodzieży, którym udzielono konsultacji psychologicznych – 11

Liczba dzieci i młodzieży przebadanych bez wydawania opinii:

- - badania psychologiczne – 1
- - badania pedagogiczne – 1
- - badania psychologiczno-pedagogiczne – 6.

Przyczynami pomocy udzielanej w Poradni były najczęściej: niepełnosprawność, trudności w uczeniu się, problemy z poprawnym pisaniem i czytaniem, trudności w zachowaniu, problemy emocjonalne, rodzinne oraz wychowawcze.

13. BEZROBOCIE

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi w latach 2018-2020 liczba osób bezrobotnych w gminie ulegała wahaniom. Liczba kobiet, które w latach 2018-2020 stanowiły blisko połowę ogółu osób pozostających bez pracy, również ulegała wahaniom. Analogicznie zmieniał się także udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w trakcie rozpatrywanego okresu. Dane w tym zakresie zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 34. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób w wieku produkcyjnym	8 211	8 230	8 232
liczba bezrobotnych w gminie ogółem	399	375	391
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	199	181	192
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	4,8%	4,5%	4,7%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2018-2020 w powiecie łódzkim wschodnim, województwie łódzkim i w kraju.

Tabela 35. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
stopa bezrobocia w powiecie łódzkim wschodnim	7,1%	6,2%	6,8%
stopa bezrobocia w województwie łódzkim	6,1%	5,4%	6,2%
stopa bezrobocia w kraju	5,8%	5,2%	6,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2018-2020 powiat łódzki wschodni charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa łódzkiego i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w województwie, powiecie, jak i w kraju poziom bezrobocia ulegał wahaniom przy tendencji rosnącej w trakcie rozpatrywanego okresu.

Dla scharakteryzowania problemu bezrobocia w gminie przydatna jest analiza danych dotyczących podziału bezrobotnych według wieku, czasu pozostawania bez pracy i wykształcenia. Dane szczegółowe w tym zakresie na koniec 2020 r. dla gminy Andrespol przedstawia poniższa tabela.

Tabela 36. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia

wiek	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
18-24 lata	34	14	41,1
25-34 lata	89	55	61,7
35-44 lata	96	42	43,7
45-54 lata	99	59	59,9
55-59 lat	44	22	50,0
60 lat i więcej	29	X	
czas pozostawania bez pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
do 1 miesiąca	35	17	48,5
1-3 miesiące	49	26	53,0
3-6 miesięcy	55	26	47,2
6-12 miesięcy	71	31	43,6
12-24 miesiące	75	35	46,6

powyżej 24 miesięcy	106	57	53,7
wykształcenie	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
wyższe	49	32	65,3
policealne i średnie zawodowe	97	54	55,6
średnie ogólnokształcące	63	35	55,5
zasadnicze zawodowe	86	36	41,8
gimnazjalne i niższe	96	35	36,4
staż pracy	liczba bezrobotnych		udział kobiet (w %)
	ogółem	kobiet	
bez stażu	25	12	48,0
do 1 roku	76	38	50,0
1-5 lat	83	44	53,0
5-10 lat	74	31	41,8
10-20 lat	60	34	56,6
20-30 lat	49	25	51,0
30 lat i więcej	24	8	33,3

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi.

Na koniec 2020 r. wśród bezrobotnych w gminie największe grupy stanowiły osoby w wieku 45-54 lata, osoby z wykształceniem gimnazjalnym i niższym, osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy oraz osoby ze stażem pracy 1 – 5 lat. Najmniej bezrobotnych w 2020 r. było w następujących grupach: osób w wieku powyżej 60 lat, osób pozostających bez pracy do 1 miesiąca, osób z wykształceniem wyższym oraz osób ze stażem pracy 30 lat i więcej.

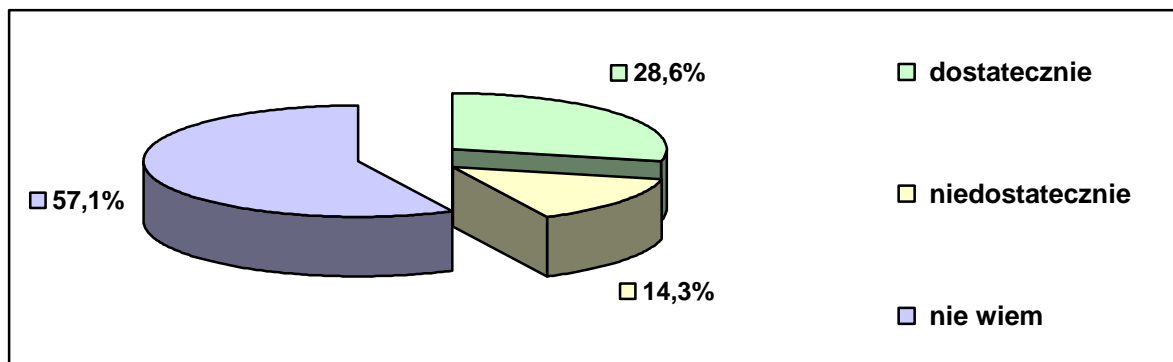
Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat.

Wśród ogółu bezrobotnych 328 osób (w tym 163 kobiety) znalazło się w szczególnej sytuacji na rynku pracy – 79 osób (42 k.) było w wieku do 30. roku życia, w tym 34 osoby (25 k.) do 25. roku życia, 204 osoby (99 k.) były długotrwale bezrobotne, 119 osób (49 k.) było w wieku powyżej 50 lat, 49 osób (44 k.) posiadało co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 lat, 25 osób (7 k.) było niepełnosprawnych.

Uczestników badania ankietowego poproszono o ocenę realizowanych w gminie działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ponad 28% badanych uznało działania realizowane w gminie w zakresie przeciwdziałania bezrobociu za dostateczne. Jednocześnie 14,3% pytanych oceniło je jako niedostateczne, a 57,1% respondentów nie potrafiło tych działań ocenić.

14. BEZDOMNOŚĆ

Bezdomność to zjawisko społeczne polegające na braku domu lub miejsca stałego pobytu gwarantującego jednostce lub rodzinie poczucie bezpieczeństwa, zapewniającego schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi i zaspokojenie podstawowych potrzeb na poziomie uznawanym w danym społeczeństwie za wystarczający. Dane na temat liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu z powodu bezdomności w latach 2018-2020 zamieszczono w poniżej tabeli.

Tabela 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	4	2	4
liczba osób w rodzinach	4	2	4

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

15. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 41 nakłada na samorządy lokalne szereg zadań związanych z profilaktyką

i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu. Na sfinansowanie realizacji tych zadań w gminie zapewniono dodatkowe środki z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych. Poniższe tabele prezentują dane w tym zakresie.

Tabela 38. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2019

rodzaj	wartość w zł		
	2018	2019	2020
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	2 312,17	255 916,00	284 903,35

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Tabela 39. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie

wielkość wydatków (w zł)	2018	2019	2020
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii	192 464,57	186 346,25	203 957,57
na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	13 800	9 900	5 200
razem	206 264,57	206 246,25	209 157,57

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

W latach 2018-2020 rosła wysokość kwot uzyskiwanych z opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie Andrespol, zaś wahaniom ulegała wysokość kwot przeznaczanych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień, które to dane prezentuje kolejna tabela.

Ważną rolę w procesie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy w rodzinie odgrywa Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W latach 2018-2020 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu, zmieniała się i wyniosła odpowiednio: 20, 30 i 15 osób. W analizowanym okresie Komisja występowała z wnioskami do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 16 osób w 2018 r. i 2 osób w 2019 r.

W analizowanym okresie GKRPA kontaktowała się osobami dotkniętymi problemem przemocy w rodzinie: z 14 w 2018 r., 10 w 2019 r. i 12 w 2020 r. GKRPA składała zawiadomienia do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy w rodzinie. W 2018 r. było to 10 zawiadomień, w 2019 r. 7, a w 2020 r. 4 zawiadomienia. Wybrane dane dotyczące działalności GKRPA w Andrespolu przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 40. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	5	5	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Andrespolu.

Tabela 41. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywuujące w związku z nadużywaniem alkoholu	27	30	15
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	2	0

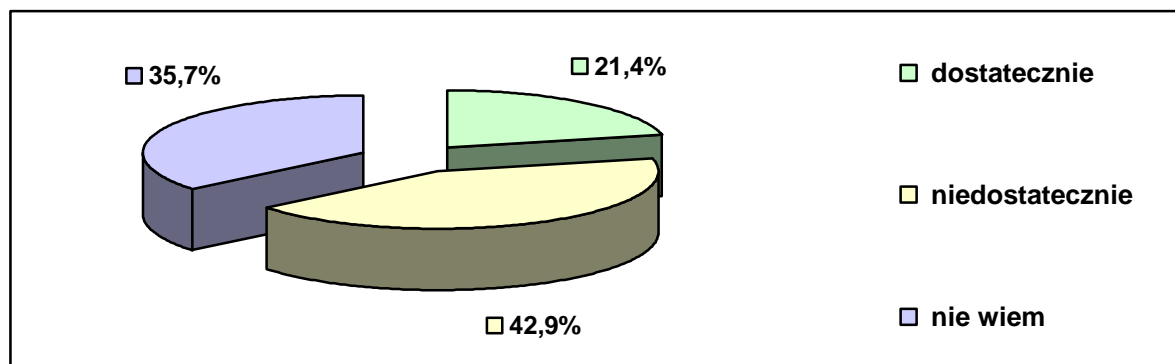
Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Andrespolu.

Tabela 42. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie

zakres danych	2018	2019	2020
liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie, z którymi kontaktowali się członkowie GKRPA	14	10	12
liczba sprawców przemocy w rodzinie, przeciwko którym GKRPA złożyła zawiadomienie do prokuratury o przestępstwie	10	7	4

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Andrespolu.

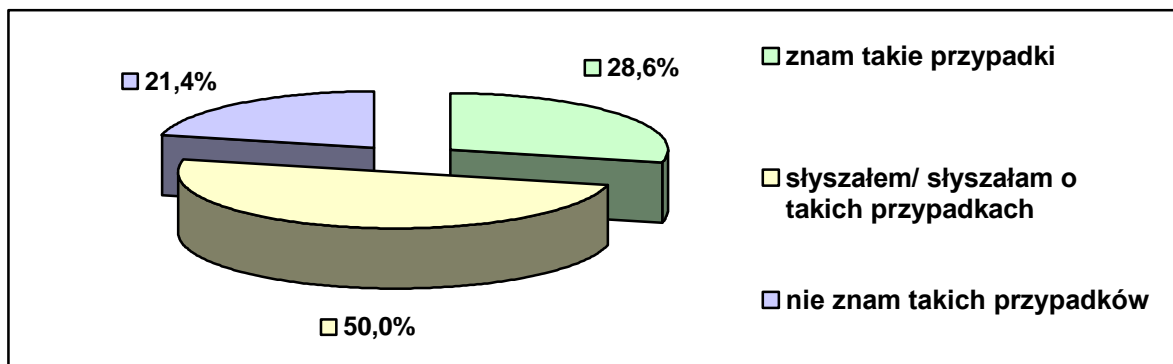
O ocenę działań, jakie prowadzone są w gminie w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, zapytano respondentów w badaniu ankietowym. 21,4% badanych uznało te działania za dostateczne, 42,9% za niedostateczne, a 35,7% nie przedstawiło opinii w tej sprawie. Rozkład odpowiedzi zilustrowano na wykresie.

Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W przeprowadzonym badaniu ankietowym respondenci odnieśli się także do styczności pośredniej lub bezpośredniej z osobami doświadczającymi lub stosującymi przemoc. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?

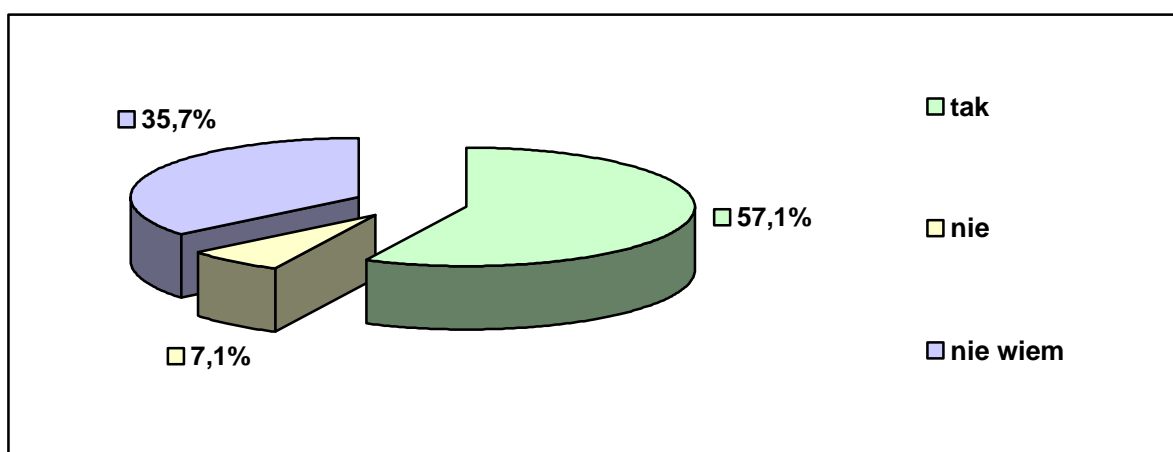

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

28,6% respondentów stwierdziło, iż zna przypadki stosowania przemocy w rodzinie, a kolejne 50% badanych o takich przypadkach słyszało. Jednocześnie 21,4% ankietowanych odpowiedziało, że takich przypadków nie zna.

Oceniając ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy, większość badanych odpowiedziała twierdząco. Ponad 35% respondentów wskazało jednak na odpowiedź „nie wiem”. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 10. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilania się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Skuteczne przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinno opierać się na ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Konieczne jest dokładne rozpoznanie danego problemu

i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości działań podejmowanych wcześniej. Te działania podejmowane są w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Funkcjonowanie w gminie **Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie** reguluje nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z 2010 roku. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele policji, ośrodka pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, prokuratury czy organizacji pozarządowych. Głównym zadaniem Zespołu jest podejmowanie działań mających na celu ochronę osób doznających przemocy w rodzinie, w tym realizacja procedury „Niebieskie Karty”, oraz integrowanie i koordynowanie działań wymienionych podmiotów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Głównym celem działalności Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą.

Procedura „Niebieskie Karty” jest wdrażana i prowadzona w ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie. Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje w przypadku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy albo rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań.

Dane dotyczące funkcjonowania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Andrespol prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 43. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
liczba spotkań ZI w ciągu roku	11	10	12

liczba spotkań grup roboczych	4	3	6
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	29	15	10
w tym sporządzone przez Policję	29	15	10
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	0	0
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	34	11	13
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	0	0	0
liczba spraw sądowych	0	0	0

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Andrespolu.

Jeśli chodzi o działania korekcyjno-edukacyjne podejmowane wobec sprawców przemocy w rodzinie na terenie gminy, to dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 44. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba sprawców przemocy domowej oraz osób przejawiających zachowania agresywne z terenu gminy objętych działaniami korekcyjno-edukacyjnymi	3	5	10

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Andrespolu

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie pomoc świadczy **Ośrodek Pomocy Społecznej**. Wsparcia z powodu alkoholizmu udzielono 6 rodzinom (7 osobom w rodzinach) w 2018 r., 4 rodzinom (4 osobom w rodzinach) w 2019 r. i 2 rodzinom (3 osobom w rodzinach) w 2020 r. Pomocy z powodu narkomanii udzielono 1 rodzinie w 2018 r. i 1 rodzinie w 2020 r. W analizowanym okresie wsparcia ze względu na przemoc w rodzinie w gminie nie przyznawano.

Warto w tym miejscu dodać, iż osoby uzależnione, współuzależnione oraz ich rodziny mogą na terenie gminy skorzystać z jednostek wsparcia, których wykaz zawiera poniższa tabela.

Tabela 45. Jednostki wsparcia, z których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.

podmiot wspierający	adres	kategoria klienta	liczba osób objętych wsparciem
Grupa AA	Par. NMP Nieustającej Pomocy ul. Krzywa 8, Andrespol	osoby uzależnione	23

Punkt konsultacyjny	ul. Rokicińska 125 Andrespol	osoby uzależnione, współuzależnione, rodziny	20
Zespół Interdyscyplinarny	ul. Rokicińska 125 Andrespol	osoby dotknięte przemocą w rodzinie	
Świetlice realizujące program opiekuńczo-wychowawczy	Bedoń-Wieś Wiśniowa Góra Justynów	dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo	100

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

16. SYTUACJA DZIECKA

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych i profilaktycznych. Do analizy przedłożono 3 ankiety – wypełnione przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów:

- Szkoły Podstawowej im. Jana Brzechwy w Justynowie (liczba uczniów: 283 w szkole, 49 w oddziale przedszkolnym, liczba nauczycieli: 40),
- Szkoły Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Wiśniowej Górze (liczba uczniów: 807, liczba nauczycieli: 62),
- Zespołu Szkolno-Przedszkolnego im. Jana Pawła II w Bedoniu Wsi (liczba uczniów: 153, liczba nauczycieli: 25).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, że trzy placówki zatrudniają pedagoga, dwie logopedę, doradcę zawodowego i pielęgniarkę, jedna placówka zapewnia opiekę psychologa. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do Internetu, boiska sportowego i sali gimnastycznej. Dożywianie uczniów prowadzą wszystkie szkoły. Trzy z nich zapewniają opiekę w ramach zajęć świetlicowych, a dwie organizują nauczanie indywidualne. Szkoły oferują także zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, socjoterapeutyczne.

Wszystkie szkoły mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Są wśród nich różne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów: przedmiotowe, językowe, plastyczne, artystyczne, szachowe, techniczne, sportowe, a także zajęcia rozwijające kompetencje społeczne oraz kreatywność.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje z 2 spośród badanych szkół prezentują poniższe tabele.

Tabela 46. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	1	5	1
sięganie po alkohol	-	-	-
sięganie po narkotyki	-	-	-
niszczenie mienia szkolnego	-	-	-
kradzieże na terenie szkoły	-	-	--
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	2	11	0
udział w grupach negatywnych	-	-	-
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	15	0
autoagresja	1	2	1
ucieczki z domu	-	-	-
przestępczość ujawniona	-	-	-
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	1	10	1

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 47. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	25

zaniedbanie	28
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	12
przemoc w rodzinie	-
wykorzystywanie seksualne dzieci	-
przestępczość	-

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono 15 przypadków agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, 11 przypadków dyskryminacji w grupie rówieśniczej, 10 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego, 5 przypadków palenia papierosów oraz 2 autoagresji. Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 28 przypadków zaniedbań, 25 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz 12 przypadków uzależnień.

Przedstawiciele badanych placówek zauważyli wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat wskazując na dyskryminację ze względu na status materialny, zachowania agresywne i uzależnienie od Internetu. Zauważono także wzrost dysfunkcji w środowisku rodzinnym uczniów (bezradność opiekuńczo-wychowawcza).

Współpraca szkół z rodzicami uczniów przybiera różne formy i została oceniona pozytywnie przez wszystkich uczestników badania.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami jest zdaniem przedstawicieli szkół zadowolająca. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, bibliotekę, placówki ochrony zdrowia, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Policję.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na wsparcie finansowe (stypendia socjalne, dofinansowanie imprez, wyjazdów) i rzeczowe (paczki świąteczne).

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie jest świadczona we współpracy z instytucjami pomocowymi działającymi na rzecz dziecka i rodziny. Umożliwiany jest uczniom kontakt i konsultacje ze specjalistami –

pedagogami, psychologami i terapeutami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych, prowadzona jest pedagogizacja rodziców.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia psychologów w szkołach, zintensyfikowania kontaktów z rodzicami oraz ścisłej współpracy z instytucjami wspierającymi pracę szkoły.

17. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH

Z analizy danych dotyczących sytuacji demograficznej gminy Andrespol wynika, że w latach 2018-2020 zwiększała się liczba najstarszych mieszkańców, podobnie jak udział liczby osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności gminy. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 48. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba mieszkańców gminy ogółem	13 587	13 718	13 815
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	2 724	2 795	2 873
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ludności gminy	20,0%	20,3%	20,7%

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Szczegółowa analiza struktury demograficznej populacji gminy zawarta w Rozdziale 3. Części Diagnostycznej niniejszego dokumentu ukazuje niekorzystną tendencję, jaką jest wyraźnie niższa liczba urodzeń w porównaniu z liczbą zgonów w całym rozpatrywanym okresie, a więc ujemny przyrost naturalny oraz szybszy niż w innych grupach wzrost liczebności notowany w ramach najstarszej grupy wiekowej i pokazany wyżej wzrost udziału tej grupy wiekowej w populacji gminy.

W ramach swojej działalności Ośrodek Pomocy Społecznej w Andrespolu świadczy m.in. usługi opiekuńcze. Jest to szczególna forma pomocy kierowana przede wszystkim do osób starszych, chorych i samotnych. Usługi te polegają m.in. na pomocy w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych i pielęgnacji. Dane w tym zakresie zawiera poniższa tabela.

Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	4	3	2
liczba osób w rodzinach	4	3	2

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Uczestników badania ankietowego poproszono o wskazanie problemów, jakie najczęściej dotyczą osób starszych w gminie. Respondenci wskazywali głównie na samotność, szczególnie dotkliwie odczuwaną w dobie pandemii, niskie dochody przyczyniające się do ubóstwa, niewystarczający dostęp do specjalistycznych usług opieki medycznej i rehabilitacji oraz problemy komunikacyjne, duże odległości do sklepów, usług, przystanków autobusowych (Nowy Bedoń) a także nieprzystosowaną do możliwości osób starszych infrastrukturę w gminie.

SYTUACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu wynika, że w latach 2018-2020 niepełnosprawność była trzecim, pod względem liczby rodzin, powodem przyznawania pomocy społecznej w gminie. Poniższa tabela przedstawia dane na temat liczby rodzin oraz liczby osób w rodzinach, które korzystały z pomocy społecznej świadczonej przez OPS w latach 2018-2020.

Tabela 50. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba rodzin	95	91	80
liczba osób w rodzinach	139	125	112

Dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Andrespolu.

Należy dodać, że w 2020 r. Ośrodek Pomocy Społecznej przyznawał świadczenia w postaci dodatków do zasiłku rodzinnego z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego dla rodzin z terenu gminy; ogólna wartość przyznanych świadczeń zamknęła się w kwocie 18 743,12 zł.

Ważnymi świadczeniami dla rodzin dotkniętych problemem niepełnosprawności były także zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Warto również w tym miejscu przytoczyć informacje uzyskane z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi dotyczące orzeczeń

o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności (z uwzględnieniem orzeczonego stopnia niepełnosprawności) w odniesieniu do mieszkańców gminy. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 51. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	19	15	22
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydanych mieszkańcom gminy	188	215	170
w tym o znacznym stopniu niepełnosprawności	39	52	42
w tym o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	93	111	93
w tym o lekkim stopniu niepełnosprawności	56	52	35

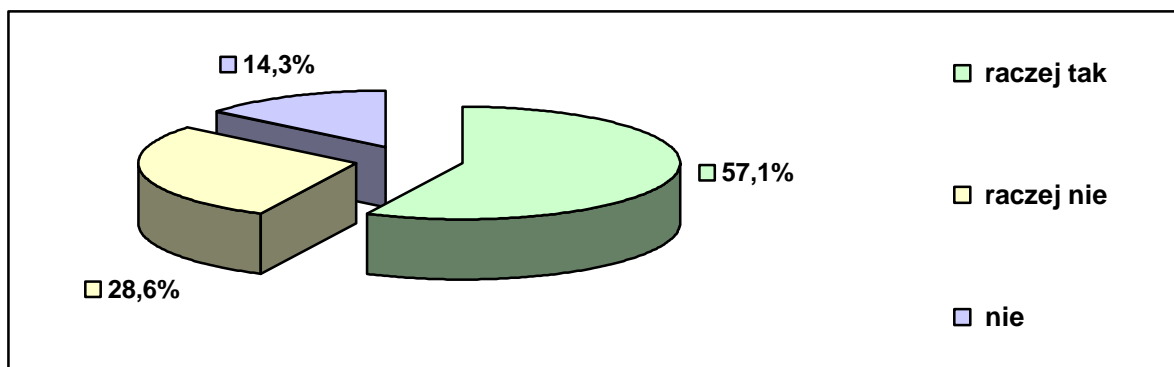
Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łodzi.

Należy dodać, iż orzeczenia o niepełnosprawności są wydawane osobom, które nie ukończyły 16 roku życia, natomiast orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydawane są osobom powyżej 16. roku życia, przy czym, w zależności od stanu zdrowia, osoby te kwalifikowane są do jednej z trzech grup.

Analizując dane odnoszące się do orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, można zauważyć, że liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności była różna w poszczególnych latach, podobnie jak liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności, przy czym w tym drugim przypadku zarysowała się tendencja rosnąca. A to oznacza, że przybywało w gminie osób wymagających stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Pragnąc poznać opinie mieszkańców na temat sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych, w badaniu ankietowym sformułowano pytanie odnoszące się do uwzględniania potrzeb osób starszych i niepełnosprawnych w działaniach realizowanych na terenie gminy. Ponad połowa ankietowanych uważa, że w działaniach realizowanych w gminie raczej uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych, ale blisko 43% badanych nie podziela tej opinii. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 11. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

18. SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

W 2020 r. na terenie gminy funkcjonowało 16 organizacji pozarządowych. Samorząd podejmował z nimi współpracę, która mogła przybierać formę wsparcia lokalowego, doradztwa i konsultacji. Wykaz organizacji pozarządowych działających na terenie gminy zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 52. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.

lp.	nazwa organizacji	miejsowość
1.	Stowarzyszenie „Academia”	Łódź, ul. Retkińska 8
2.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Jusport”	Justynów, ul. Łódzka 17
3.	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Andrespolia”	Wiśniowa Góra, ul. Czajewskiego 8
4.	Akademia Piłkarska „Andrespolia”	Wiśniowa Góra, ul. Tuszyńska 113
5.	Stowarzyszenie Rozwoju Justynowa i Janówki	Janówka, ul. Główna 53
6.	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „Wiśniowa Góra”	Wiśniowa Góra, ul. Tuszyńska 32
7.	Uczniowski Klub Sportowy „Wiśniowa Góra”	Wiśniowa Góra, ul. Tuszyńska 32
8.	Uczniowski Klub Sportowy „Bedoń”	Bedoń Wieś, ul. Jarzębinowa 1
9.	Stowarzyszenie Służenia Pomocą Rodzinie, Uzależnionym i Bezrobotnym „Dobra Nowina”	Andrespol, ul. Zapolskiej 11
10.	Stowarzyszenie Ludowy Zespół Sportowy w Justynowie	Justynów, ul. Łódzka 17
11.	Fundacja Muzyka do Potęgi	Wiśniowa Góra, ul. Tyrolska 17
12.	Europejskie Centrum Karate	Andrespol, ul. Rokicińska 146

13.	Stowarzyszenie Pasjonaci Kolarstwa „Andrespol”	Andrespol, ul. Orzeszkowej 12A
14.	Gminne Stowarzyszenie Wędkarskie „Marysinek”	Janówka, ul. Główna 53
15.	Stowarzyszenie Miłośników Zespołu Pieśni i Tańca „Wiśniowa Góra”	Wiśniowa Góra, ul. Tuszyńska 64
16.	Fundacja „Wychowanie przez Sport”	Warszawa, ul. Potocka 33A

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

W 2020 r. w gminie Andrespol funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Poniższa tabela przedstawia ich wykaz.

Tabela 53. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy

lp.	nazwa	adres
1.	Parafia Najświętszej Maryi Panny Nieustającej Pomocy	ul. Krzywa 8, 95-020 Andrespol
2.	Parafia Matki Boskiej Królowej Polski	ul. Kościelna 25, Bedoń Przykościelny, 95-020 Andrespol
3.	Parafia Miłosierdzia Bożego	ul. Łódzka 35, Justynów, 95-020 Andrespol

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Wszystkie parafie z gminy znajdują się na terenie Archidiecezji Łódzkiej. Parafie w Andrespolu i Bedoniu Przykościelnym należą do dekanatu Łódź-Olechów, a parafia w Justynowie wchodzi w skład dekanatu koluszkowskiego. Przy wszystkich wymienionych parafiach działają punkty Caritas zajmujące się wydawaniem odzieży i artykułów spożywczych dla potrzebujących. Parafie w Justynowie i Bedoniu organizują kolonie letnie dla dzieci i młodzieży. Parafia w Andrespolu udostępnia salę na potrzeby i spotkania Grupy AA.

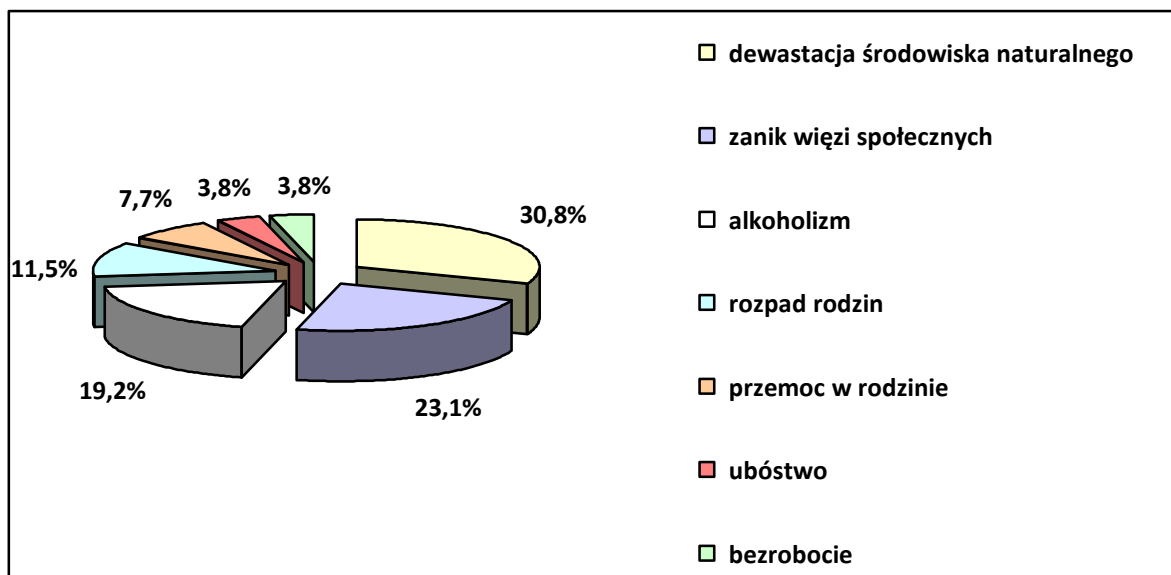
19. PROBLEMY WSKAZANE PRZEZ MIESZKAŃCÓW I DIALOG SPOŁECZNY

Uczestników badania ankietowanego przeprowadzonego na potrzeby skonstruowania niniejszego dokumentu poproszono o wskazanie problemów bądź niekorzystnych zjawisk, które są w gminie najbardziej widoczne. Pytanie miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru.

Respondenci najczęściej wskazywali: dewastację środowiska naturalnego, zanik więzi społecznych oraz alkoholizm. W dalszej kolejności wymieniali: rozpad rodzin, przemoc w rodzinie, rzadziej - ubóstwo, bezrobocie, bezradność opiekuńczo-

wychowawczą, narkomanię. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 12. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

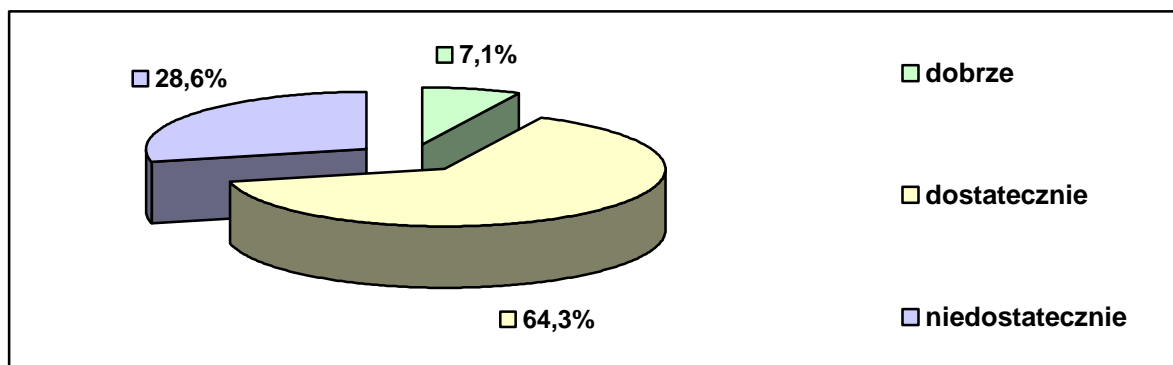

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie, aby integrować społeczność i przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność organizowania imprez adresowanych do wszystkich mieszkańców (pikników rodzinnych, festynów, koncertów) oraz wydarzeń kulturalnych i sportowych. Respondenci zgłosili potrzebę utworzenia świetlic w każdym sołectwie. Pojawił się też postulat ograniczenia dostępności i sprzedaży alkoholu, szczególnie w godzinach nocnych i egzekwowanie zakazu sprzedaży nieletnim. Zwrócono również uwagę na kwestię informatyzacji urzędu, co ułatwiłoby załatwianie spraw, nie tylko w czasie pandemii, stworzyłoby okazję do bliższego kontaktu władz samorządowych i urzędników z mieszkańcami, poznania opinii społecznej, odbycia konsultacji.

W sondażu poruszono także kwestię oceny komunikacji między władzami samorządowymi a mieszkańcami. Zdaniem 7,1% respondentów jest ona dobra, z kolei 64,3% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 28,6% badanych uznało ją za niedostateczną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

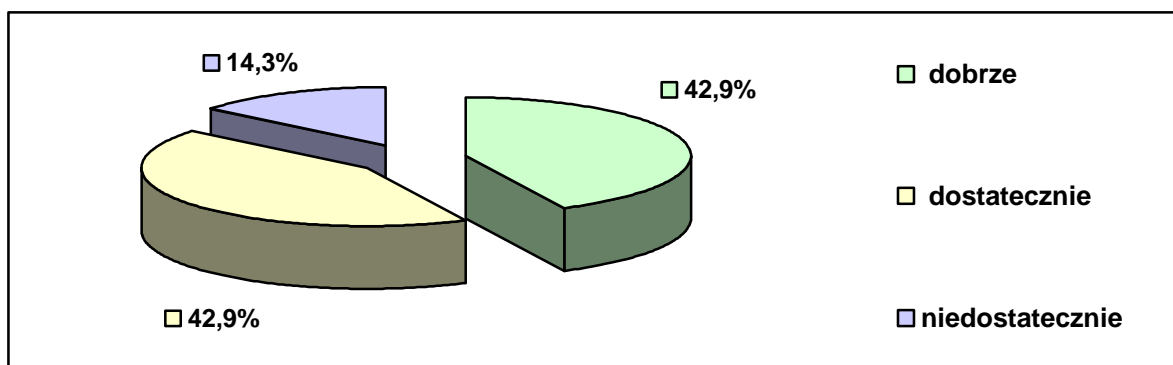
Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowanych poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że gmina jest dobrym miejscem do mieszkania, bowiem zdecydowana większość respondentów (85,8%) wyraziło w tej kwestii opinię pozytywną. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

20. PROBLEMY RÓWNOŚCI PŁCI

Polityka równości szans kobiet i mężczyzn jest celowym, systematycznym i świadomym ocenianiem prowadzonych działań z perspektywy wpływu na warunki życia kobiet i mężczyzn, które ma na celu przeciwdziałanie dyskryminacji ze względu na płeć i osiągnięcie równości kobiet i mężczyzn.

W latach 2018-2020 w gminie Andrespol struktura ludności pod względem płci była stabilna; ponad połowę mieszkańców stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 54. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba ludności gminy ogółem	13 587	13 718	13 815
liczba kobiet	7 034	7 248	7 309
udział kobiet w liczbie ludności gminy ogółem	51,7%	52,8%	52,9%

Dane Urzędu Gminy Andrespol.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi w latach 2018-2020 kobiety stanowiły blisko połowę ogółu osób bezrobotnych w gminie.

Tabela 55. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020

zakres danych	2018	2019	2020
liczba bezrobotnych ogółem	399	375	391
liczba bezrobotnych kobiet	199	181	192
udział kobiet w liczbie osób bezrobotnych	49,8%	48,2%	49,1%

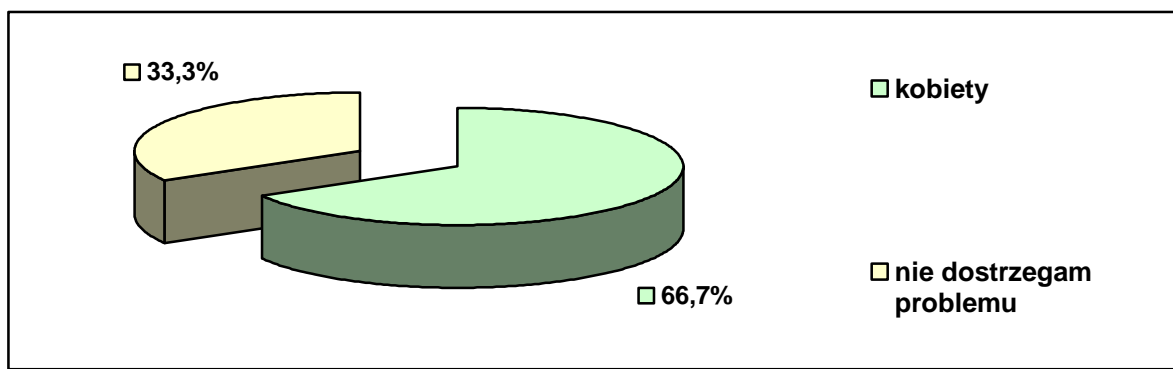
Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łodzi.

Kobiety przeważały w wielu wyróżnionych kategoriach osób pozostających bez pracy, między innymi wiek, wykształcenie i posiadany staż pracy. Największy udział kobiet w ogóle bezrobotnych odnotowano wśród osób z wykształceniem wyższym, osób pozostających bez pracy powyżej 24 miesięcy, osób w wieku 25-34 lata oraz osób ze stażem pracy od 10 do 20 lat.

Może to wskazywać na istnienie nierówności szans kobiet i mężczyzn na lokalnym rynku pracy, a jednocześnie implikuje konieczność podejmowania działań sprzyjających aktywizacji zawodowej kobiet, uwzględniając szeroki zakres rozwiązań ułatwiających kobietom godzenie pracy zawodowej i życia rodzinnego.

Problemy dotyczące równości szans kobiet i mężczyzn nie ograniczają się jedynie do zagadnień związanych z zatrudnieniem. Dlatego w ramach diagnozy sytuacji w tym zakresie przeprowadzono badanie przy zastosowaniu anonimowej ankiety. Do analizy przedłożono 9 ankiet wypełnionych przez mieszkańców gminy, którzy zdecydowali się wziąć udział w badaniu.

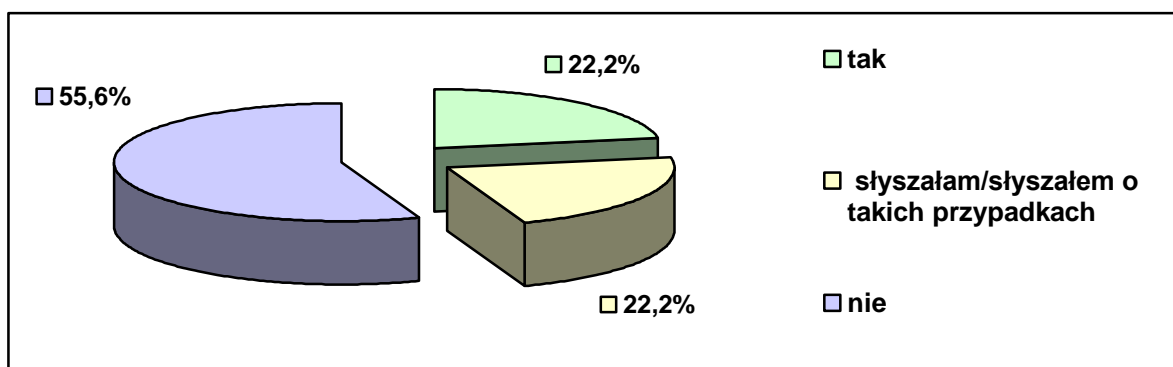
Zasada równości szans ma ograniczać dyskryminację zarówno kobiet, jak i mężczyzn, przypisując im taką samą wartość społeczną, równe prawa oraz równy dostęp do zasobów. Uwzględniając powyższe, pytano respondentów, kto, ich zdaniem, jest bardziej zagrożony problemem nierówności szans. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje wykres zamieszczony poniżej.

Wykres 15. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Ponad 66% ankietowanych uważa, że bardziej zagrożone dyskryminacją ze względu na płeć są kobiety. Jedna trzecia pytanych nie dostrzega problemu zawartego w pytaniu.

Badanie ankietowe pozwoliło również poznać wiedzę respondentów na temat problemu równości szans kobiet i mężczyzn w lokalnym środowisku. Ponad 55% badanych odpowiedziało, że nie spotkało się z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie. Jednocześnie 22,2% badanych przyznało, że spotkało się w gminie z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć, tyle samo ankietowanych słyszało o takich przypadkach. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

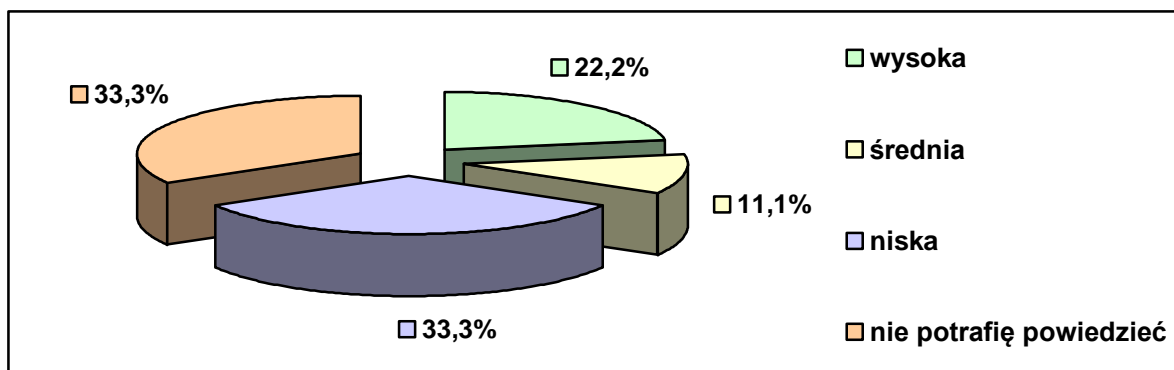
Wykres 16. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?

Dane z badania ankietowego.

Do uczestników badania skierowano też pytanie dotyczące określenia skali problemu równości szans kobiet i mężczyzn w gminie. Według 22,2% badanych skala problemu nierówności płci na terenie gminy jest wysoka, 11,1% respondentów przyznało, że jest średnia, a 33,3% badanych, że jest niska. Także 33,3%

ankietowanych nie potrafiło jednoznacznie wypowiedzieć się w tej kwestii. Poniższy wykres pokazuje rozkład uzyskanych odpowiedzi.

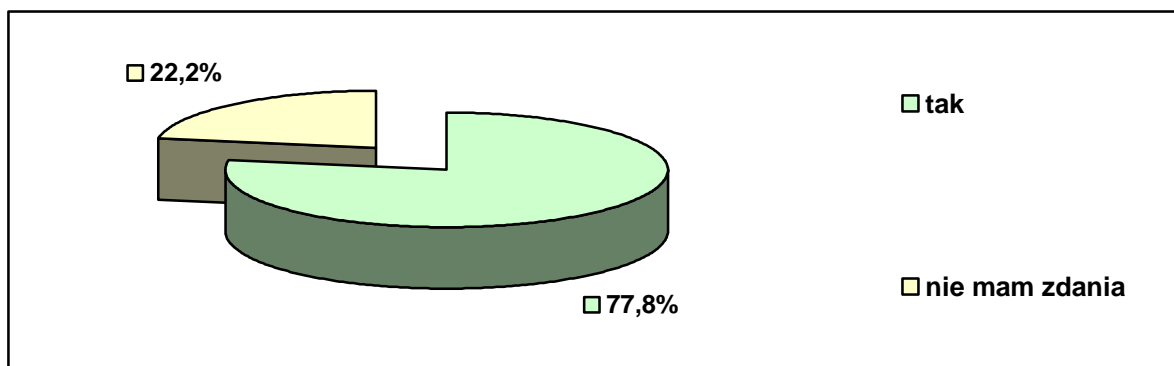
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?

Dane z badania ankietowego.

Uczestnicy badania udzielali również odpowiedzi na pytania dotyczące potrzeby podejmowania działań na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn oraz mających na celu przeciwdziałanie dyskryminacji płciowej. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje zamieszczony poniżej wykres.

Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?

Dane z badania ankietowego.

Ponad 77% badanych potwierdziło potrzebę prowadzenia takich działań, pozostali nie potrafili rozstrzygnąć tak sformułowanej kwestii.

Kolejne pytanie dotyczyło obszarów, w jakich powinno się podejmować działania na rzecz wyrównywania szans kobiet i mężczyzn. Respondenci najczęściej wskazywali rynek pracy i płace (po 66%), życie rodzinne (44%) oraz awans zawodowy (33%). Odpowiadając na pytanie o konkretne działania, jakie należy podejmować na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć, ankietowani podkreślili potrzebę podnoszenia świadomości społecznej w tym zakresie.

Analizując uzyskane odpowiedzi, daje się zauważyć znaczny odsetek badanych, którzy wybierali odpowiedź „nie mam zdania” czy „nie potrafię powiedzieć”. Może to dowodzić stosunkowo niewielkiej znajomości problemów, o których traktowała ankieta, a co za tym idzie, także skutków, jakie te problemy powodują w funkcjonowaniu społeczności lokalnej. Zmiana tego stanu rzeczy z pewnością wymaga wyraźniejszej obecności tej tematyki w sferze publicznej.

21. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT opiera się na wspólnym usystematyzowaniu posiadanych informacji z danego obszaru poprzez przyporządkowanie ich do jednej z czterech grup (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego.

Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary: bezrobocie, ubóstwo, bezdomność; rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne; starość; niepełnosprawność; kapitał społeczny i ludzki.

BEZROBOCIE, UBÓSTWO, BEZDOMNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie działań mających na celu przyciągnięcie inwestorów mogących tworzyć nowe miejsca pracy w gminie, • inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, • prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, • prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, • upowszechnianie informacji o wolnych miejscach pracy; o usługach poradnictwa zawodowego i szkoleniach zawodowych, • organizowanie przedsięwzięć na rzecz poprawy sytuacji osób ubogich i zagrożonych ubóstwem, • diagnozowanie problemu bezdomności w gminie, 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba osób pracujących, • wzrost bezrobocia na lokalnym rynku pracy, • spadek chęci do działania oraz zmian, w przypadku osób długotrwale bezrobotnych i biernych zawodowo, • zjawisko dziedziczenia bezrobocia, • brak placówek świadczących opiekę dla dzieci do lat 3, co niekorzystnie wpływa na aktywizację zawodową kobiet.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • stale rosnące zainteresowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • utrzymujący się dość wysoki poziom

<p>potencjalnych inwestorów tworzeniem nowych miejsc pracy w gminie,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększające się zainteresowanie mieszkańców prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, • zmniejszająca się liczba osób długotrwale bezrobotnych, • zainteresowanie problemami osób ubogich i działaniami prowadzonymi na ich rzecz wśród lokalnej społeczności, • niezwiększająca się liczba osób bezdomnych i zagrożonych bezdomnością, • niezwiększająca się liczba osób i rodzin ubogich. 	<p>bezrobocia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób bezrobotnych (m.in. z powodu przedłużającej się sytuacji gospodarczej w wyniku pandemii COVID-19), • wysokie koszty pracodawców, • zjawisko nielegalnego zatrudnienia, • brak perspektyw zawodowych szczególnie dla ludzi młodych.
---	---

Analiza uwarunkowań dla obszaru **bezrobocie, ubóstwo, bezdomność** wskazuje na mocne strony, którymi są głównie: inicjowanie działań sprzyjających rozwojowi przedsiębiorczości wśród mieszkańców, prowadzenie działań na rzecz ograniczenia bezrobocia, prowadzenie działań służących aktywizacji zawodowej bezrobotnych, a także diagnozowanie problemu bezdomności w gminie.

Szczegółnej uwagi i intensyfikacji działań w tym obszarze wymagają jednak wskazane zagrożenia, do których należą: utrzymujący się dość wysoki poziom bezrobocia, w tym wśród kobiet, brak zainteresowania osób bezrobotnych tworzeniem podmiotów ekonomii społecznej czy ograniczone zainteresowanie osób bezrobotnych usługami poradnictwa zawodowego i udziałem w szkoleniach zawodowych.

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, • dysponowanie placówkami wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną 	<ul style="list-style-type: none"> • niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej, • ograniczona oferta zajęć dodatkowych dla dzieci i młodzieży (w szczególności zajęć bezpłatnych).

<p>zapewniającą właściwy rozwój uczniów,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie. 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, • spadek liczby rodzin dysfunkcyjnych, • niewzrastająca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy, • wystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> • nadal występujące społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie, • bezstresowe wychowywanie dzieci, • emigracja młodzieży, • spadek poziomu nauczania.

Analiza uwarunkowań dla obszaru **rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie** zwraca uwagę na wskazane mocne strony, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie, inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niewystarczająca, w stosunku do potrzeb mieszkańców, oferta w zakresie opieki żłobkowej oraz utrzymujące się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, 	<ul style="list-style-type: none"> • brak zainteresowania profilaktyką i promocją zdrowia ze strony mieszkańców,

<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze. 	<ul style="list-style-type: none"> • brak opieki całodobowej, • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, • niedostateczna wiedza społeczeństwa na temat profilaktyki i promocji zdrowia.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń zdrowotnych • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi, • zapaść służby zdrowia, • utrzymująca się sytuacja epidemiczna. • Wyjazdy lekarzy specjalistów za granicę.

Analiza uwarunkowań dla obszaru **zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze. Niemniej należy również zwrócić uwagę na

wzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi.

STAROŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, • informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, • dysponowanie kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, • analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi, • stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. 	<ul style="list-style-type: none"> • istniejące bariery architektoniczne, • wykluczenie społeczne, samotność, • niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, • ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, • ograniczona oferta w zakresie organizacji forum czasu wolnego, • utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwości gminy umożliwiające zaspokajanie potrzeb w zakresie kontynuowania aktywności zawodowej osób starszych 	<ul style="list-style-type: none"> • rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, • wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej, • występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin.

Analiza uwarunkowań dla obszaru **starość** uwypukla mocne strony, takie jak: analizowanie sytuacji demograficznej gminy z uwzględnieniem struktury wiekowej mieszkańców, informowanie osób starszych o dostępnych formach pomocy, dysponowanie wystarczającą kadrami pracowników świadczących osobom starszym usługi opiekuńcze, analizowanie potrzeb rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi oraz stwarzanie osobom starszym warunków do kontynuowania aktywności społecznej, edukacyjnej i zawodowej. Uwagę zwracają jednak zagrożenia: rosnący udział osób w wieku poprodukcyjnym w społeczności mieszkańców, wzrastająca liczba osób starszych korzystających ze wsparcia z pomocy społecznej czy występowanie przypadków pozostawiania osób starszych bez należytej opieki przez najbliższych członków rodzin. W obliczu postępującego starzenia się społeczeństwa te kwestie powinny znaleźć się w obszarze zainteresowania wszystkich instytucji i organizacji w gminie.

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych dla osób niepełnosprawnych, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, upowszechnianie wśród osób niepełnosprawnych ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy informowanie przedsiębiorców ,o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych, prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością. 	<ul style="list-style-type: none"> istniejące bariery architektoniczne, wykluczenie społeczne, samotność, niska aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, brak miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych, ograniczony dostęp do lekarzy specjalistów, usług rehabilitacyjnych i opiekuńczych, ograniczona oferta w zakresie organizacji form czasu wolnego. utrzymujące się niekorzystne trendy demograficzne, skutkujące starzeniem się społeczeństwa.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> społeczna akceptacja likwidacji barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, oferty pracy dla osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej, <ul style="list-style-type: none"> postępujący proces starzenia się społeczeństwa, niskie świadczenia pieniężne związane z niepełnosprawnością. niewystarczająca oferta wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. niski poziom kwalifikacji osób niepełnosprawnych, izolacja i brak akceptacji osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku lokalnym.

Analiza uwarunkowań dla obszaru **niepełnosprawność** uwypukla mocne strony, takie jak: informowanie osób niepełnosprawnych z gminy o przysługujących im prawach oraz dostępnych formach pomocy, likwidowanie barier utrudniających codzienne życie osobom niepełnosprawnym, informowanie przedsiębiorców o możliwości refundacji ze środków PFRON-u kosztów zatrudniania osób niepełnosprawnych oraz prowadzenie działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży dotkniętych niepełnosprawnością.

Nie należy jednak tracić z oczu słabych stron i zagrożeń, jakie występują w tym obszarze, a zaliczają się do nich m.in.: brak monitorowania orzeczeń o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności wydawanych mieszkańcom gminy, wzrastająca liczba osób niepełnosprawnych w gminie, zwiększająca się liczba osób niepełnosprawnych korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Rozwiązywanie tych problemów wymaga współpracy zarówno organów samorządowych, instytucji pomocowych, jak i organizacji pozarządowych oraz tych podmiotów, które w sferze swojego zainteresowania mają pomoc osobom niepełnosprawnym.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • niski poziom zaufania społecznego, przewaga postaw, indywidualistycznych, brak spójnego systemu rozwijania kompetencji.
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy • zwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań mających wspierać mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> • brak świadomości znaczenia kapitału społecznego, powolne zmiany w systemie edukacji.

rosnący kapitał intelektualny, integracja EU, zmiany wzorców w życiu społecznym	

Analiza uwarunkowań dla obszaru **kapitał społeczny i ludzki** wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców, podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej, inicjowanie powstawania nowych placówek pomocy społecznej oraz prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań mających wspierać mieszkańców.

22. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEJ STRATEGII

Z uwagi na fakt, że istnieje konieczność zachowania ciągłości działań o charakterze strategicznym, punktem odniesienia dla programowania aktualnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 powinna być poprzednia strategia, tak aby kontynuować to, co wymaga dalszych inwestycji społecznych oraz wprowadzać zmiany w tych elementach, które wymagają korekty z uwagi na współczesny kontekst społeczny, gospodarczy, środowiskowy, czy także ten związany ze skutkami pandemii koronawirusa. W ramach oceny wdrożenia poprzednio realizowanej strategii wskazano m.in. osiągnięcia i trudności we wdrażaniu strategii, przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas jej wdrażania, najważniejsze programy wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane

Trudności napotkane przy wdrażaniu strategii:

W początkowym okresie realizacji napotkano problemy związane z wykwalifikowaną kadrą oraz problemy lokalowe związane z funkcjonowaniem Zespołu ds. przemocy.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach strategii:

- Powołanie Interdyscyplinarnego Zespołu ds. Przemocy Domowej

- Realizacja programów z Europejskiego Funduszu Rozwoju

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- Pozyskiwanie środków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju na aktywizację osób dotkniętych bezrobociem i osób tzw. trzeciego wieku.
- Tworzenie infrastruktury rozwojowej dla dzieci i młodzieży poprzez powszechny dostęp do Internetu kółek zainteresowań, rozwoju fizycznego (boiska, korty)

Najważniejsze programy wynikające z zapisów strategicznych, które zostały zrealizowane :

- **„Szansa na lepsze jutro”** - program realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju w latach 2012-15. Skierowany był do osób długotrwale bezrobotnych, bez zawodu i kwalifikacji.
- **Centrum Usług Społecznych „Wisienka” Klub Seniora** - program realizowany jest od 2018 r. do końca 2022r. W Programie biorą udział seniorzy z gminy Andrespol.
- **„Ciepły posiłek dla osób bezradnych życiowo”**- program realizowany w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju. Realizowany jest od 2018 r. do końca 2022r. Adresowany jest do osób bezradnych życiowo, które z różnych względów nie są w stanie samodzielnie przygotować sobie posiłku.
- **„Żywność dla ubogich”** - program realizowany w latach 2016r.-2022r. w ramach Europejskiego Funduszu rozwoju. Skierowany jest do osób o niskich i bardzo niskich dochodach z terenu gminy Andrespol.

Ogólna ocena realizacji przyjętej strategii.

Zespół dokonujący oceny realizacji założeń poprzedniej strategii, mając do dyspozycji pięciopunktową skalę ocen, którym przypisano odpowiedni stopień realizacji, zaproponował ogólną ocenę realizacji strategii na poziomie 5, co oznacza, że w pełni wdrożono założenia programowe.

Działania ocenione najwyżej:

Realizacja programów unijnych kierowanych do osób bezrobotnych, seniorów, oraz osób ubogich z terenu gminy Andrespol.

Krótkie uzasadnienie przyjętej oceny:

W wyniku już zrealizowanych programów oraz tych, które są realizowane, pomoc i wsparcie otrzymały osoby bezrobotne, poprzez zdobycie nowych kwalifikacji.

Były to kwalifikacje: kierowca, operator koparki, opiekunka, kurs obsługi kas fiskalnych, kucharz, pomoc kuchni. Dało to możliwość tym osobom do rozpoczęcia życia niejako od nowa. Niewątpliwie dzięki temu życie rodzinne każdej z tych osób nabrało lepszego wymiaru. Być może w ten sposób uniknęliśmy wielu tragedii życiowych w wymiarze osobistym i społecznym. W ciągu roku z różnych form pomocy wynikających z realizowanych programów korzysta ponad 100 mieszkańców gminy Andrespol. Realizowane programy mają wymiar edukacyjny, integracyjny, opiekuńczy, zdrowotny, dotyczą wszystkich obszarów egzystencji człowieka. Jest to wielka wartość społecznie dodatnia, która w konsekwencji oddziałuje na wartość życia w odniesieniu do każdego człowieka.

III. PROGRAMOWANIE

Wyniki diagnozy problemów społecznych, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych oraz analizie SWOT, ocena wdrożenia założeń poprzednio realizowanej strategii i wnioski płynące z tej oceny pozwoliły na opracowanie założeń polityki społecznej Gminy Andrespol na lata 2022-2028. Zostały one przedstawione w formie wizji i misji, celów i kierunków działań. Działania zostały wyznaczone w obrębie celów strategicznych i operacyjnych z uwzględnieniem następujących priorytetów:

- 1. Przeciwdziałanie ubóstwu, bezrobociu i bezdomności, zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób i rodzin**
- 2. Wspieranie rodzin i wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży**
- 3. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy w rodzinie**
- 4. Wspieranie osób starszych i niepełnosprawnych**
- 5. Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia**
- 6. Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego mieszkańcom gminy**
- 7. Rozwój kapitału społecznego i ludzkiego**

1. WIZJA I MISJA

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych gminy Andrespol na lata 2022-2028 pozwala na podjęcie systemowych rozwiązań problemów społecznych występujących w gminie. Dla osiągnięcia zakładanych celów została na potrzeby strategii sformułowana wizja, która brzmi:

„Zapewnienie mieszkańcom gminy Andrespol szerokiej dostępności do usług społecznych oraz warunków sprzyjających rozwojowi lokalnego kapitału społecznego”.

Realizacji przyjętej wizji będzie towarzyszyła wyznaczona następująca misja:

„Podejmowanie w gminie Andrespol zintegrowanych działań zmierzających do rozwiązywania problemów społecznych w trosce o podniesienie jakości życia jej mieszkańców”.

2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja zaprogramowanych celów strategicznych, operacyjnych oraz kierunków działań pozwoli na wypełnienie przyjętej misji oraz przyczyni się do rozwiązywania problemów społecznych występujących na terenie gminy, a także zapobiegania problemom i trudnościom, z jakimi borykają się jej mieszkańcy. Wytyczone cele strategii zrealizowane zostaną przy wykorzystaniu istniejących instytucji, organizacji i innych podmiotów działających w sferze społecznej. Zintegrowanie lokalnego środowiska zagwarantuje pomoc i wsparcie osobom znajdującym się w trudnej sytuacji socjalno-bytowej oraz umożliwi ludziom życie w poczuciu poszanowania godności każdej osoby, eliminowanie dysfunkcji oraz równy dostęp do zasobów podstawowych usług.

CEL STRATEGICZNY 1. – OGRANICZANIE UBÓSTWA, BEZROBOCIA I BEZDOMNOŚCI.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Pomoc mieszkańcom dotkniętym i zagrożonym ubóstwem.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świadczenie pomocy finansowej i rzeczowej osobom w trudnej sytuacji życiowej i materialnej. 2. Aktywne ograniczanie zjawiska dziedziczenia biedy oraz wyuczonej bezradności poprzez m.in. podejmowanie pracy socjalnej z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Rozpoznawanie potrzeb osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym we współpracy z lokalnymi liderami, instytucjami, organizacjami pozarządowymi oraz z Kościołem. 4. Realizacja programów i projektów na rzecz osób zagrożonych lub dotkniętych ubóstwem. 	działania ciągłe

	5. Aktywizowanie środowiska lokalnego w celu niesienia pomocy osobom i rodzinom zmagającym się z ubóstwem.	
2. Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych i wsparcie dla osób poszukujących pracy.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Upowszechniania informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach. 2. Praca socjalna z osobami bezrobotnymi z wykorzystaniem kontraktów socjalnych. 3. Organizowanie prac interwencyjnych i społecznie użytecznych na terenie gminy. 4. Rozwój współpracy z lokalnymi pracodawcami. 5. Wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców oraz promocja działań zmierzających do tworzenia w gminie podmiotów ekonomii społecznej. 6. Realizacja projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy. 7. Promowanie w obszarze rynku pracy zasady równości płci. 	<p>działania ciągłe</p> <p>w zależności od potrzeb</p>
3. Pomoc osobom zagrożonym bezdomnością i bezdomnym.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podejmowanie interwencji na rzecz osób zagrożonych utratą lokalu mieszkalnego. 2. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej oraz wsparcia osobom zagrożonym i dotkniętym bezdomnością. 	działania ciągłe

	3. Zapewnienie osobom bezdomnym schronienia oraz dostępu do poradnictwa specjalistycznego i wsparcia medycznego.	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 1.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
wielkość środków wydatkowanych na pomoc mieszkańcom gminy	zł	2 812 236,01	3 550 000,00	UG/OPS	raz w roku
zaangażowanie środków zewnętrznych w wydatkach na pomoc społeczną	% lub zł	b. d.	4	UG/OPS	raz w roku
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	osoba	223	198	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej z powodu:	osoba	178	150	OPS	raz w roku
ubóstwa	osoba	144	121	OPS	raz w roku
bezrobocia	osoba	166	143	OPS	raz w roku
bezdomności	osoba	4	2	OPS	raz w roku

udział liczby osób w rodzinach korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej w ogólnej liczbie ludności gminy	%	2,5	2,1	OPS	raz w roku
liczba osób w rodzinach objętych pracą socjalną	osoba	95	110	OPS	raz w roku
liczba realizowanych kontraktów socjalnych	kontrakt	0	4	OPS	raz w roku
liczba osób bezrobotnych	osoba	391	330	PUP	raz w roku
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	osoba	192	162	PUP	raz w roku
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w gminie w liczbie osób w wieku produkcyjnym	%	4,7	4,1	PUP	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 1. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki przedszkolne, placówki oświatowe.	Powiatowy Urząd Pracy, lokalni przedsiębiorcy, noclegownie i schroniska spoza gminy, organizacje pozarządowe,	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki

	Kościół, społeczność lokalna.	organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
--	-------------------------------	--

CEL STRATEGICZNY 2. – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie potencjału rodzin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie rodzinom pomocy z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych. 2. Prowadzenie pracy socjalnej z rodzinami, w szczególności dotkniętymi bezradnością opiekuńczo-wychowawczą. 3. Promowanie prawidłowego modelu rodziny i edukowanie rodzin niezaradnych wychowawczo w celu nabycia i podniesienia świadomości w kwestiach opiekuńczo-wychowawczych. 4. Zapewnienie wsparcia asystentów rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz monitorowanie sytuacji dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem. 5. Poszerzenie dostępu do poradnictwa rodzinnego. 6. Doskonalenie warsztatu pracy osób zaangażowanych w pracę na rzecz dziecka i rodziny oraz osób zagrożonych wykluczeniem społecznym 7. Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę różnych podmiotów instytucjonalnych, 	działania ciągłe

	organizacji pozarządowych, Kościoła.	
2. Podwyższanie jakości usług edukacyjnych, udzielanie wsparcia dzieciom i młodzieży oraz rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie zagrożeń mających wpływ na jakość i poziom procesu kształcenia i wychowania dzieci i młodzieży w gminie i podejmowanie interwencji w tym zakresie. 2. Rozpoznawanie i zabezpieczanie potrzeb społecznych dzieci i młodzieży, w tym pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny. 3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży wymagającym pomocy i wsparcia dostępu do specjalistów, jak pediatra, psychiatra dziecięcy czy psycholog. 4. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży. 5. Rozszerzanie oferty zajęć pozalekcyjnych i rozwój alternatywnych form spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży z wykorzystaniem zasobów kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych gminy. 	działania ciągłe
3. Przeciwdziałanie problemom uzależnień, pomoc osobom i rodzinom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc materialna rodzinom, w których występują problemy uzależnień lub przemocy domowej. 2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego, podnoszenie kwalifikacji członków Zespołu Interdyscyplinarnego w kwestiach przeciwdziałania i zapobiegania przemocy w rodzinie. 3. Zapewnienie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień oraz 	działania ciągłe

	<p>przemocy domowej dostępu do wsparcia psychologicznego i prawnego.</p> <p>4. Zapewnienie osobom uzależnionym dostępu do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej.</p> <p>5. Zapewnienie schronienia osobom i rodzinom doświadczającym przemocy domowej w celu odizolowania od sprawców przemocy.</p> <p>6. Kierowanie sprawców przemocy domowej do udziału w programach korekcyjnych.</p> <p>7. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej i szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii i przemocy w rodzinie.</p> <p>8. Podejmowanie współpracy z organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, problemami alkoholowymi i narkomanii.</p>	
--	--	--

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 2.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej	rodzina	178	161	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu	rodzina	70	65	OPS	raz w roku

behradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego					
liczba rodzin objętych pracą socjalną	rodzina	36	45	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem asystentów rodziny	rodzina	14	15	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z powodu:					
alkoholizmu,	rodzina	2	2	OPS	raz w roku
narkomanii	rodzina	1	1	OPS	raz w roku
przemocy w rodzinie	rodzina	0	1	OPS	raz w roku
liczba interwencji przeprowadzonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zakończonych założeniem Niebieskiej Karty	karta	10	8	ZI	raz w roku
liczba świadczeń rodzinnych	świadczenie	826	800	OPS	raz w roku
liczba osób korzystających ze świadczeń alimentacyjnych	osoba	56	61	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem Karta Dużej Rodziny	rodzina	21	26	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 2. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 3. PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Aktywna polityka senioralna – realizacja idei „starzenia się w zdrowiu”.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym i monitorowanie sytuacji osób starszych i niepełnosprawnych. 2. Zapewnienie dostępu do usług opiekuńczych oraz kontaktów z otoczeniem osobom starszym i niepełnosprawnym. 3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami starszymi i niepełnosprawnymi. 4. Wspieranie działań mających na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu i cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych oraz rozwijanie aktywnych form 	działania ciągłe

	<p>spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne.</p> <p>5. Podejmowanie współpracy z Kościołem i organizacjami pozarządowymi w celu wzmocnienia wsparcia adresowanego do osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>6. Poszerzanie zakresu usług wsparcia środowiskowego na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p> <p>7. Popularyzowanie i organizowanie wolontariatu na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.</p>	
<p>2. Aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych fizycznie i psychicznie.</p>	<p>1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym</p> <p>2. Likwidowanie barier ograniczających funkcjonowanie osób niepełnosprawnych w przestrzeni publicznej i w otoczeniu domowym.</p> <p>3. Poszerzenie środowiskowego systemu wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym również dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi.</p> <p>4. Rozpowszechnianie ofert pracy dla osób niepełnosprawnych i podejmowanie współpracy z lokalnymi pracodawcami w celu upowszechniania wiedzy na temat warunków i możliwości tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych.</p> <p>5. Uwzględnianie udziału osób niepełnosprawnych w organizowanych kursach zawodowych i szkoleniach.</p> <p>6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi skupiającymi osoby niepełnosprawne.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 3.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	osoba	2 873	3020	UG	raz w roku
udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle mieszkańców gminy	%	20,7	22,0	UG	raz w roku
liczba osób w wieku powyżej 66 lat objętych wsparciem z pomocy społecznej	osoba	36	43	OPS	raz w roku
liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	rodzina	80	85	OPS	raz w roku
liczba osób objętych usługami opiekuńczymi	osoba	2	5	OPS	raz w roku
liczba osób objętych specjalistycznymi usługami opiekuńczymi	osoba	0	3	OPS	raz w roku
liczba osób z gminy przebywających w DPS	osoba	13	15	OPS	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 3. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Urząd Pracy, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób	budżet samorządowy i centralny, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Fundusz Pracy,

sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Niepełnosprawnych, placówki ochrony zdrowia, pracodawcy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.	fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.
----------------------------------	---	---

CEL STRATEGICZNY 4. DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Zaspakajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia fizycznego i psychospołecznego oraz zdrowego stylu życia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej. 2. Promocja zdrowia, zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej oraz realizowanie programów zdrowotnych. 3. Podejmowanie działań zmierzających do poszerzenia zakresu usług medycznych świadczonych na terenie gminy. 4. Zwiększenie oferty bezpłatnych badań profilaktycznych dla mieszkańców gminy. 5. Rozwój bazy rekreacyjnej i sportowej dostępnej dla mieszkańców. 	działania ciągłe
2. Poprawa stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z Policją, Prokuraturą i Sądem Rejonowym na rzecz przeciwdziałania przestępczości i zwiększenia poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy. 2. Prowadzenie akcji informacyjnych, w tym w szczególności w środowisku seniorów, na temat zagrożeń przestępczością. 3. Podejmowanie inwestycji mających wpływ na poprawę bezpieczeństwa 	działania ciągłe

	<p>mieszkańców, w tym bezpieczeństwa na drodze.</p> <p>4. Rozwój systemu powiadamiania mieszkańców gminy o zagrożeniach z wykorzystaniem telefonii komórkowej i Internetu.</p>	
<p>3. Zapewnienie bezpieczeństwa na terenie placówek oświatowych i w otoczeniu domowym uczniów.</p>	<p>1. Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie bezpieczeństwa dzieci w drodze do i ze szkoły.</p> <p>2. Podejmowanie działań interwencyjnych i zapobiegawczych mających na celu eliminowanie zachowań o charakterze patologicznym w środowisku szkolnym.</p> <p>3. Realizowanie programów profilaktyczno-edukacyjnych w placówkach oświatowych na temat uzależnień, przemocy w rodzinie, przestępczości i jej negatywnych skutków.</p> <p>4. Uwrażliwianie rodziców i opiekunów uczniów na kwestie związane z prawidłowym i bezpiecznym zachowaniem się na terenie szkoły i w otoczeniu domowym.</p> <p>5. Integrowanie społeczności szkolnej, budowanie na terenie szkoły pozytywnych relacji uczniów z nauczycielami i rówieśnikami.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 4.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
przedsięwzięcia w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej	działanie	5	8	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki	raz w roku

				ochrony zdrowia	
przedsięwzięcia w zakresie aktywnego sposobu spędzania czasu wolnego	działanie	13	20	UG, NGO-s, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne	raz w roku
badania profilaktyczne mieszkańców	badanie	8	15	UG, NGO-s, , placówki ochrony zdrowia	raz w roku
badania profilaktyczne dzieci i młodzieży szkolnej	badanie	12	15	UG, NGO-s, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia	raz w roku
przestępstwa popełnione na terenie gminy	przestępstwo	175	100	Policja	raz w roku
liczba zrealizowanych działań/inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa mieszkańców	działanie/inwestycja	14	30	UG	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 4. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki przedszkolne, placówki oświatowe, jednostki sportowo- rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

CEL STRATEGICZNY 5. ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO

cel operacyjny	kierunki działań	czas realizacji
1. Wzmacnianie kadr i służb pomocowych, podnoszenie jakości i efektywności świadczonych usług.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doskonalenie kadr pomocy społecznej poprzez zapewnienie środków na szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego. 2. Zapewnienie właściwych warunków pracy umożliwiających sprawną i efektywną obsługę beneficjentów systemu pomocy społecznej. 3. Rozwój usług elektronicznych w obszarze wsparcia społecznego. 4. Pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej. 5. Realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi 	działania ciągłe

	<p>partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.</p> <p>6. Rozwijanie współpracy różnych podmiotów w celu skuteczniejszego wsparcia osób uzależnionych oraz ich rodzin.</p> <p>7. Realizowanie zadań służących rozwiązywaniu problemów społecznych przy współpracy z jednostkami funkcjonującymi na terenie gminy</p>	
<p>2. Wspieranie instytucji społeczeństwa obywatelskiego i rozwijanie dialogu społecznego.</p>	<p>1. Inicjowanie działań zmierzających do włączania się mieszkańców w życie społeczne gminy.</p> <p>2. Promowanie działalności organizacji pozarządowych oraz udzielanie im pomocy w pozyskiwaniu środków z innych niż budżet gminy źródeł finansowania.</p> <p>3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu wzmacnianie dialogu władz samorządowych z mieszkańcami.</p> <p>4. Poszerzanie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd zamierzeń o charakterze społecznym i gospodarczym.</p>	<p>działania ciągłe</p>

WSKAŹNIKI REALIZACJI CELU STRATEGICZNEGO 5.

wskaźnik	jednostka miary	stan początkowy (2020 r.)	stan docelowy (2028 r.)	źródło danych	częstotliwość pomiaru
liczba szkoleń i innych form doskonalenia zawodowego, w których uczestniczyła kadra	szkolenie	5	10	OPS	raz w roku

liczba organizacji pozarządowych funkcjonujących w gminie,	organizacja	12	15	UG, NGO-s	raz w roku
liczba wspólnych przedsięwzięć różnych podmiotów podejmowanych w celu rozwiązywania problemów społecznych	przedsięwzięcie	15	20	UG, OPS, ZI, GKRPA, NGO-s	raz w roku
liczba spotkań przedstawicieli samorządu gminy z mieszkańcami.	spotkanie	15	18	UG, rady sołeckie	raz w roku

CEL STRATEGICZNY 5. – PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE, PARTNERZY, ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

podmioty odpowiedzialne	partnerzy	źródła finansowania
Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, jednostki sportowo-rekreacyjne, świetlice.	Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, Straż Pożarna, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna	budżet samorządowy i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, sponsorzy indywidualni.

3. PROGNOZA ZMIAN

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych w strategii działań zostaną wykorzystane sformułowane powyżej wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Wdrożenie projektowanych działań

zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinno przyczynić się do osiągnięcia przedstawionych w poniższym zestawieniu zmian.

cel strategiczny	prognoza zmian
<p>CEL STRATEGICZNY 1. – OGRANICZANIE UBÓSTWA, BEZROBOCIA I BEZDOMNOŚCI.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie zagrożeń mających wpływ na utrwalanie się zjawiska marginalizacji i wykluczenia społecznego, - poprawa sytuacji osób ubogich, - podniesienie kompetencji zawodowych osób bezrobotnych i zwiększenie ich szans na podjęcie zatrudnienia - zwiększenie liczby osób zaktywizowanych zawodowo, - zmniejszenie skali zjawiska tzw. dziedziczenia bezrobocia, - zmniejszenie liczby osób bezrobotnych, - eliminowanie zjawiska dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy, - zmniejszenie liczby beneficjentów pomocy społecznej
<p>CEL STRATEGICZNY 2. – PRZECIWDZIAŁANIE UZALEŻNIENIOM I PRZEMOCY W RODZINIE</p>	<ul style="list-style-type: none"> - sprawnie funkcjonujący system wsparcia rodzin, dzieci i młodzieży, uprzedzający sytuacje kryzysowe i zapewniający różnorodne formy pomocy, m.in. w kształceniu i wszechstronnym rozwoju, - sprawny system profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie, - spadek liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, - podniesienie kompetencji w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, - zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin,

	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości kształcenia w placówkach oświatowych, - zwiększenie szans edukacyjnych dla dzieci mających problemy w nauce, - poszerzenie wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki uzależnień, - zwiększenie dostępności wsparcia dla osób uzależnionych i współuzależnionych, - zmniejszenia skali przemocy w rodzinie,
<p>CEL STRATEGICZNY 3. – PODNIESIENIE JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB STARSZYCH ORAZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie udziału seniorów i osób dotkniętych niepełnosprawnością w życiu społecznym i zawodowym, - podniesienie atrakcyjności oferty w zakresie możliwości spędzania czasu wolnego przez osoby starsze i niepełnosprawne, - zapobieganie wykluczeniu społecznemu cyfrowemu osób starszych i niepełnosprawnych, - zwiększenie udziału seniorów i osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, - podniesienie jakości usług świadczonych osobom starszym i niepełnosprawnym, - poprawa komfortu funkcjonowania osób starszych i niepełnosprawnych w środowisku, - pełniejsza integracja seniorów i osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
<p>CEL STRATEGICZNY 4. – DBAŁOŚĆ O ZDROWIE I BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE MIESZKAŃCÓW GMINY.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie liczby mieszkańców aktywnych fizycznie i stosujących się do zasad zdrowego trybu życia, - zmniejszenie zagrożenia przestępczością, - zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie placówek

	oświatowych, - zwiększenie poczucia bezpieczeństwa mieszkańców gminy,
CEL STRATEGICZNY 5. – ROZWÓJ KADR POMOCOWYCH, PODNOSZENIE EFEKTYWNOŚCI WSPARCIA, WZMACNIANIE DIALOGU SPOŁECZNEGO.	- podniesienie profesjonalizmu kadry pomocy społecznej, - podniesienie jakości świadczonych usług, - większa aktywność społeczna mieszkańców gminy, - wzrastająca liczba inicjatyw lokalnych.

4. RAMY FINANSOWE

Ramy finansowe Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol obejmują lata 2022-2028, gdyż w tym okresie będą realizowane w sposób ciągły zdefiniowane cele strategiczne i operacyjne. Podstawowym źródłem finansowania działań wynikających z założeń programowych Strategii będą środki pochodzące z budżetu gminy w wysokości odpowiadającej poziomowi wydatków Gminy w 2020 r. z działów klasyfikacji budżetowej: 801 (oświata i wychowanie), 851 (ochrona zdrowia), 852 (pomoc społeczna), 854 (edukacyjna opieka wychowawcza) oraz 855 (rodzina). Pełna realizacja Strategii nie będzie jednak możliwa bez zewnętrznych źródeł finansowania.

Zakłada się, iż środki mające sfinansować poszczególne działania w ramach realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych pochodzić będą również z następujących źródeł: środków pochodzących z dotacji z budżetu państwa, środków z funduszy krajowych, środków finansowych z funduszy Unii Europejskiej, środków własnych organizacji pozarządowych.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Strategii nie jest jednak możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu.

5. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE, EWALUACJA

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej wraz z jego Dyrektorem. Zespół monitorujący postęp wdrażania zapisów strategicznych, w którego skład wejdą m.in.: przedstawiciele podmiotów realizujących strategię i współdziałających w jej realizacji, w tym pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej, będzie oceniał poziom wdrożenia zapisów strategicznych i przedstawiał ocenę skuteczności polityki społecznej prowadzonej w gminie Wójtowi i Radzie Gminy, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań (np. programów celowych) oraz, w przypadku stwierdzenia istotnych zmian społecznych, podjęcie ewentualnych działań korygujących, mających na celu aktualizację obowiązującej strategii.

Do oceny stopnia wdrożenia wyznaczonych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane w dokumencie wskaźniki realizacji celów. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki, które w odpowiedni sposób będą charakteryzowały przebieg realizacji podejmowanych działań. Zakres czasowy analizy obejmował będzie zmiany w stosunku do roku bazowego (2020 roku) i roku ostatniego badania (dynamika).

Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji strategii, której ogólnym celem jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji strategii. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 jest bowiem dokumentem o charakterze otwartym, w związku z czym powinna dynamicznie reagować na pojawiające się wyzwania wynikające z nowych uwarunkowań wewnętrznych oraz zewnętrznych.

Monitoring Strategii pozwoli na przeprowadzenie jej ewaluacji. Celem ewaluacji, w odróżnieniu od monitoringu jest usprawnienie danego projektu. Ewaluacja musi opierać się na założeniach dotyczących związków pomiędzy prowadzonymi działaniami a ich efektami. Głównym zadaniem ewaluacji jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio ze strategią, lecz także jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze lokalne.

6. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ, ANALIZA RYZYKA

Zarządzanie strategiczne jest swoistym zbiorem procesów pozwalających odpowiednio szybko reagować na zmiany zachodzące w otoczeniu, a jednocześnie pozwala tworzyć i utrzymywać odpowiednie relacje pomiędzy założonymi celami strategicznymi i zasobami. W praktyce jest to zbiór wytycznych, którymi można posłużyć się przy podejmowaniu decyzji czy określonych działań w poszczególnych obszarach.

Spośród wielu różnych definicji mówiących o zarządzaniu strategicznym, można wyłonić pewne aspekty, które najczęściej określają czym właściwie ono jest. W szczególności jest to:

- horyzont planowania – czyli określenie długoterminowych kierunków działań, sięgających od kilku do kilkunastu lat;
- wątek celów – zbiór wartości, misja, a także cele strategiczne, za pomocą i w ramach których podejmowane są odpowiednie działania;
- przedmiot zarządzania – traktowany jako spójna całość, gdzie zarządzanie strategiczne integruje funkcje i procesy organizacyjne w jedną strategię, koordynującą jego działanie;
- podmiot zarządzania – grupa lub jednostka organizacyjna zajmująca się zarządzaniem strategicznym, tzw. wierzchołek strategiczny.

Przenosząc te aspekty zarządzania strategicznego na grunt strategii rozwiązywania problemów społecznych, należałoby postrzegać przedmiot zarządzania jako cały organizm gminy, nie tylko jej tkankę społeczną, natomiast w podmiocie zarządzania dostrzegać przede wszystkim samorząd gminy, jej jednostki organizacyjne, ale także partnerów. Doświadczenia zdobyte podczas wdrażania założeń strategii, dla której zakończył się okres programowania, z pewnością przyczynią się do efektywniejszej realizacji wytyczonych w niniejszym dokumencie celów i kierunków działań, niemniej należy dostrzec, że Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 powstawała w trakcie trwania pandemii koronawirusa. Trudno na obecnym etapie oszacować zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń strategii, zważywszy na konflikt zbrojny między Rosją a Ukrainą, a także pogarszającą się koniunkturę ekonomiczną.

Przyjęte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 założenia przewidują w odniesieniu do:

- demografii – wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym;
- niepełnosprawności – wzrost liczby osób z niepełnosprawnościami spowodowany m.in. powiększeniem się grupy najstarszych mieszkańców gminy;
- bezrobocia – spadek liczby osób bezrobotnych;
- pomocy społecznej – spadek liczby beneficjentów systemu pomocy społecznej w związku poprawą kondycji materialnej osób i rodzin zamieszkujących gminę;
- problemów uzależnień i przemocy w rodzinie – spadek liczby osób uzależnionych, stosujących przemoc i doświadczających przemocy.

Z punktu widzenia sytuacji, z jaką mamy obecnie do czynienia, należy przewidywać zaburzenia w wielu obszarach życia gospodarczego i społecznego kraju, a co za tym idzie – gminy Andrespol. Monitorowanie tych zagrożeń na poziomie lokalnym z pewnością ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji, niemniej może wymagać zwiększonych nakładów finansowych i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym destrukcyjny wpływ na jakość i kondycję życia mieszkańców gminy.

7. PROGRAMY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 będzie realizowana w szczególności poprzez poniżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny (do 2024 r.)
2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii;
3. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie

UWAGI KOŃCOWE

Autorzy dokumentu pragną złożyć serdeczne podziękowania wszystkim, którzy uczestniczyli w jego budowie, przyczyniając się do identyfikacji problemów społecznych występujących w gminie. Jednocześnie chcą wyrazić nadzieję na dalszą współpracę w realizacji zapisów strategii.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Andrespol na lata 2022-2028 ma charakter otwarty i elastyczny. Oznacza to, że poszczególne jej elementy w trakcie realizacji mogą być modyfikowane, zmieniane i dostosowane do sytuacji społecznej.

Jak zaznaczono w rozdziale dotyczącym zarządzania strategią i wskazującym zagrożenia dla prawidłowej realizacji jej założeń, nie da się do końca przewidzieć zmian, które mogą wystąpić zarówno w otoczeniu zewnętrznym, jak i wewnątrz gminy. Przyjęte założenia programowe mogą jednak łagodzić skutki niekorzystnych zjawisk w różnych obszarach życia społecznego gminy Andrespol.

SPIS TABEL I WYKRESÓW**Tabele**

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	4
Tabela 2. Profil respondentów ankiety „Równość szans kobiet i mężczyzn”	5
Tabela 3. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2018-2020.....	17
Tabela 4. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2018-2020.....	17
Tabela 5. Ruch migracyjny ludności w latach 2018-2020.....	17
Tabela 6. Infrastruktura techniczna w gminie	17
Tabela 7. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	18
Tabela 8. Użytki rolne, lasy i grunty leśne	19
Tabela 9. Aktywność gospodarcza mieszkańców gminy w latach 2018-2020	19
Tabela 10. Zasoby mieszkaniowe gminy w latach 2018-2020.....	20
Tabela 11. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2018-2020.....	20
Tabela 12. Placówki opieki nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2019/2020.....	20
Tabela 13. Placówki wychowania przedszkolnego w gminie w roku szkolnym 2019/2020 ...	21
Tabela 14. Placówki systemu oświaty w gminie w roku szkolnym 2019/2020	21
Tabela 15. Placówki kultury w gminie w 2020 r.	21
Tabela 16. Wykaz placówek kultury w 2020 r.....	22
Tabela 17. Zakłady opieki zdrowotnej, praktyki lekarskie i apteki w gminie w 2020 r.....	23
Tabela 18. Przepięstwa popełnione w gminie w latach 2018-2020.....	25
Tabela 19. Stan zatrudnienia w OPS-ie oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.....	26
Tabela 20. Wykształcenie kadry OPS-u oraz potrzeby w tym zakresie na koniec 2020 r.	26
Tabela 21. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na pomoc mieszkańcom w latach 2018-2020	28
Tabela 22. Beneficjenci pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020	28
Tabela 23. Struktura wiekowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.	28
Tabela 24. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2020 r.	29
Tabela 25. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2018-2020	29
Tabela 26. Formy wsparcia udzielanego w gminie przez OPS w latach 2018-2020	30
Tabela 27. Asystenci rodziny w gminie w latach 2018-2020.....	32
Tabela 28. Skierowania i pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2018-2020	32
Tabela 29. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2018-2020.....	33
Tabela 30. Świadczenia rodzinne w gminie w latach 2018-2020.....	33
Tabela 31. Rodzaj i wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2018- 2020	33
Tabela 32. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2018-2020	35
Tabela 33. Jednostki wsparcia spoza gminy, z oferty których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.	36
Tabela 34. Stan bezrobocia w gminie w latach 2018-2020	37
Tabela 35. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie, województwie i w kraju w latach 2018-2020	38
Tabela 36. Bezrobotni w gminie na koniec 2020 r. według wieku, czasu pozostawania bez pracy, stażu pracy i wykształcenia	38
Tabela 37. Liczba rodzin korzystających z pomocy OPS-u z powodu bezdomności w latach 2018-2020	40
Tabela 38. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2018-2019.....	41
Tabela 39. Środki finansowe przeznaczone w gminie w latach 2018-2020 na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie.....	41
Tabela 40. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2018-2020	42
Tabela 41. Działalność GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	42

Tabela 42. Działania podjęte w gminie przez GKRPA w latach 2018-2020 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemu przemocy w rodzinie	42
Tabela 43. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2018-2020	44
Tabela 44. Działania korekcyjno-edukacyjne wobec sprawców przemocy w gminie w latach 2018-2020.....	45
Tabela 45. Jednostki wsparcia, z których korzystali mieszkańcy gminy w 2020 r.	45
Tabela 46. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	47
Tabela 47. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2019/2020.....	47
Tabela 48. Osoby w wieku poprodukcyjnym w strukturze ludności gminy w latach 2018-2020	49
Tabela 49. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej w formie usług opiekuńczych w latach 2018-2020	50
Tabela 50. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2018-2020.....	50
Tabela 51. Orzeczenia o niepełnosprawności lub o stopniu niepełnosprawności wydane mieszkańcom gminy w latach 2018-2020	51
Tabela 52. Wykaz organizacji pozarządowych w gminie w 2020 r.	52
Tabela 53. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy	53
Tabela 54. Udział kobiet w liczbie ludności gminy w latach 2018-2020	56
Tabela 55. Udział kobiet w liczbie bezrobotnych w gminie w latach 2018-2020	56

Wykresy

Wykres 1. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	22
Wykres 2. Jaka jest według Pani/Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?	23
Wykres 3. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?	23
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?	24
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	26
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania ubóstwu?	30
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania bezrobociu?	40
Wykres 8. Jak Pani/Pan ocenia realizowane w gminie działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom?	42
Wykres 9. Czy zna Pani/Pan przypadki przemocy w rodzinie na terenie gminy lub o nich słyszała/słyszał?	43
Wykres 10. Czy Pani/Pan zdaniem istnieje ryzyko nasilenia się problemu przemocy w rodzinie na terenie gminy?	43
Wykres 11. Czy Pani/Pana zdaniem w działaniach realizowanych na terenie gminy uwzględnia się potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych?	52
Wykres 12. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	54
Wykres 13. Jak Pani/Pan ocenia komunikację między władzami samorządowymi a mieszkańcami?	55
Wykres 14. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?	55
Wykres 15. Kto jest wg Pani/Pana bardziej zagrożony dyskryminacją ze względu na płeć?	57
Wykres 16. Czy spotkała się Pani/ spotkał się Pan z przypadkami dyskryminacji ze względu na płeć w gminie lub o nich słyszała/ słyszał?	57
Wykres 17. Jaka Pani/Pana zdaniem może być skala problemu nierówności płci w gminie?	58
Wykres 18. Czy wg Pani/Pana powinno się podejmować w gminie działania na rzecz równości szans kobiet i mężczyzn lub w celu przeciwdziałania dyskryminacji ze względu na płeć?	58